

คุณค่าแห่งชีวิต

โดย

นายสนธิ์ สิริสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตรกรรม

ภาควิชาจิตรกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

คุณค่าแห่งชีวิต

โดย

นายสนธิ์ สิริสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตรกรรม

ภาควิชาจิตรกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

VALUE OF LIFE

By

Sonsiri Sirisinha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Painting

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “คุณค่าแห่งชีวิต”
เสนอโดย นายสนธิ์ สิริสิงห์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตรกรรม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่ง ธีระพิจิตร

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์อำมฤทธิ ชูสุวรรณ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่ง ธีระพิจิตร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชิต ตั้งเจริญ)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาวิน เบียดกลาง)

...../...../.....

49001210 : MAJOR : PAINTING

KEY WORD : VALUE / LIFE

SONSIRI SIRISINHA : VALUE OF LIFE . THESIS ADVISORS : ASSOC. PROF. ITHIPOL THANGCHALOK AND ASST. PROF. ROONG THIRAPICHIT. 54 Pp.

Human ' s life is at the center of my interest . This series of artworks explores the condition of “ living”, “ being” , and “ existing” in different relations in both micro and macro units . It combines my personal experiences to the plain facts of life in all dimensions described in Buddhism philosophy . In life , the combination of love , ties , dreams , reality , joy and pain creates amazing situations and conditions , which when observed inspires the imagination on uncertain and unpredictable possibilities that may happen at any moment of life .

This thesis is a study of the ways to a balanced life with true value .

Department of Painting   Graduate School , Silpakorn University   Academic Year 2009

Student ' s signature.....

Thesis Advisors ' s signature 1..... 2..... 3.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” เกิดขึ้นจากจินตนาการบนพื้นฐานของประสบการณ์ต่างๆในชีวิต เป็นสาระหนึ่งในการเรียนรู้ ค้นหาความจริงบางอย่างอันเกี่ยวเนื่องกับบทบาทและสถานะของข้าพเจ้าที่มีต่อทุกสรรพสิ่งรอบข้างเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัวซึ่งนับเป็นองค์ประกอบหลักของชีวิต ข้าพเจ้าขอกราบน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และครอบครัว “ สิริสิงห ” ที่มอบร่างกายสังขารและจิตวิญญาณให้ก่อตัวขึ้นเป็นปรากฏการณ์ความจริงแห่ง “ชีวิต” จวบจนถึงปัจจุบันขณะ รวมถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ให้คำตอบอันแสนประเสริฐทำให้ข้าพเจ้ามีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคมจนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติวิสัย ข้าพเจ้าขอเคารพบูชาครู อาจารย์ทุกท่านผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทำให้ข้าพเจ้าได้ซาบซึ้งถึงคุณค่าและความงามทางศิลปะอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวตามอัตภาพ

ข้าพเจ้าขอขอบความดีงามต่างๆอันพึงจะเกิดขึ้นในโครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” นี้แก่ “ เด็กหญิงสิตา สิริสิงห ” บุตรสาวผู้ซึ่งคอยเป็นกำลังใจและแรงบันดาลใจสำคัญในการทำงานตลอดจนการมีชีวิตอยู่เพื่อเข้าใจถึงคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของชีวิต

และหวังว่าโครงการวิทยานิพนธ์ชุดนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สนใจใฝ่รู้ตามสมควร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของการสร้างสรรค์.....	2
สมมติฐานของการสร้างสรรค์	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	3
ขั้นตอนการสร้างสรรค์	3
แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	4
2 ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	5
ข้อมูลจากความเป็นมาของผลงาน	5
ข้อมูลจากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว.....	7
ข้อมูลจากหลักจิตวิทยาสังคม	8
ข้อมูลจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา.....	9
3 กระบวนการสร้างสรรค์.....	18
การดำเนินงาน	18
วัสดุประเภทเนื้อแข็ง	18
วัสดุประเภทผ้าถักทอและสังเคราะห์	19
การประเมินวิเคราะห์ผลงาน.....	19
ระนาบ (Plane).....	19
รูปทรง (Form).....	20
เส้น (Line)	20
สี (Colour).....	20
พื้นผิว (Texture)	21
สรุป	21

บทที่	หน้า
4 โครงการวิทยานิพนธ์ (THESIS).....	37
ความเป็นมาของโครงการ.....	37
ผลงานก่อนโครงการวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	37
ผลงานก่อนโครงการวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2.....	37
การดำเนินงาน	38
การประเมินวิเคราะห์ผลงาน.....	39
เนื้อหาทางรูปทรง.....	39
เนื้อหาทางวัสดุ.....	39
เนื้อหาทางเทคนิควิธีการ	39
5 บทสรุป.....	50
บรรณานุกรม.....	51
ประวัติผู้วิจัย	52

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	13
2	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	13
3	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	14
4	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	14
5	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	15
6	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ.....	15
7	ภาพประกอบข้อมูลจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ.....	16
8	ภาพประกอบข้อมูลจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ.....	16
9	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางดวงดาว	17
10	ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางดวงดาว	17
11	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์.....	22
12	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์.....	22
13	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์.....	23
14	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์.....	23
15	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “สาม” ขนาด 160 x 160 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	24
16	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “สาม - สาม” ขนาด 160 x 160 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	25
17	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “สามคน” ขนาด 160 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	26
18	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “คุณค่าแห่งชีวิต” ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	27
19	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “คู่ชีวิต” ขนาด 120 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	28
20	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “พ่อ” ขนาด 130 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	29

ภาพที่		หน้า
21	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชื่อผลงาน “ดอกไม้ (แม่)” ขนาด 120 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	30
22	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชื่อผลงาน “มารดา” ขนาด 160 x 160 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	31
23	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชื่อผลงาน “เมีย” ขนาด 160 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	32
24	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชื่อผลงาน “สามะเลเทเมา” ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	33
25	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชื่อผลงาน “ผู้รับใช้” ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	34
26	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชื่อผลงาน “ดวงใจ” ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	35
24	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชื่อผลงาน “พันธะชีวิต” ขนาด 111 x 222 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	36
25	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์	41
26	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์	41
27	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์	42
28	ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์	42
29	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 ชื่อผลงาน “มรสุมชีวิต” ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	43
30	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 ชื่อผลงาน “กฎ - แห่งกรรม” ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	44
31	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 ชื่อผลงาน “เล่นกับลูก” ขนาด 140 x 200 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	45
32	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 ชื่อผลงาน “เวลา-ครอบครัว-ชีวิต” ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	46
33	ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5 ชื่อผลงาน “ต้นกล้า” ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	47

ภาพที่		หน้า
34	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6 ชื่อผลงาน “บุญญา” ขนาด 150 x 150 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	48
35	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 7 ชื่อผลงาน “วัน - (พรงนี้)” ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร เทคนิค วัสดุผสม	49

บทที่ 1

บทนำ

คนเราเกิดมาทำไม ? เป็นคำถามที่หาคำตอบได้ยากเพราะทุกคนเกิดมาในโลกนี้ด้วยความไม่รู้ ไม่รู้ว่าทำไมจึงเกิดมาเป็นคนรวย ทำไมจึงเกิดมาลำบากยากจน ทำไมจึงเกิดมาพิการ ทำไมจึงสวย ทำไมจึงขี้เหร่ ฯลฯ นอกจากเกิดมาด้วยความไม่รู้แล้วก็ยังไม่รู้อีกว่าจะตายเมื่อไร จะตายด้วยเหตุใด ตายแล้วจะไปอยู่ที่ไหน ทุกคนมีชีวิตอยู่ด้วยความไม่รู้ ไม่รู้กระทั่งว่าชีวิตคืออะไร มีนักจิตวิทยานักวิทยาศาสตร์จำนวนไม่น้อยที่พยายามอธิบายความหมายของคำว่า “ชีวิต” และพยายามศึกษาเพื่อให้เข้าใจชีวิต รวมทั้งพยายามจะทำความเข้าใจพฤติกรรมและการแสดงออกต่าง ๆ ของมนุษย์ว่าทำไมจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้นเช่นนี้ มีอะไรเป็นตัวเร้าหรือตัวกำหนดและพยายามจะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ เพื่ออธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแท้จริงแล้ว “คำตอบ” เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์นั้นมียกไว้แล้วในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา เพียงแต่น้อยคนนักที่จะสนใจศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง โครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” จึงเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภายใต้เนื้อหาสาระดังกล่าวเพื่อมุ่งศึกษาทำความเข้าใจ ค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติโดยแสดงออกด้วยวิธีการผสมผสานหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนากับอารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการส่วนตนบนพื้นฐานของประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตเข้าใจด้วยกันด้วยภาษาแห่งศิลปะในรูปแบบนามธรรม เพราะข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นเป็นสิ่งที่ทันสมัยและมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวจากความเป็นจริงในชีวิตไปสู่สิ่งที่เปี่ยมแก่นแท้ในทุก ๆ สรรพสิ่ง

โครงการวิทยานิพนธ์ภาคเอกสารฉบับนี้นับเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อประกอบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในภาคปฏิบัติให้บรรลุถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทั้งยังอธิบายถึงลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานนับแต่จุดเริ่มต้น ค้นคว้าแนวความคิด การสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดจนการประเมินวิเคราะห์เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนา และคลี่คลายผลงานในลำดับต่อไป

ความเป็นมาของการสร้างสรรค์

การดำเนินชีวิตท่ามกลางภาวะความรับผิดชอบอันสืบเนื่องมาจากบทบาทและสถานะที่ “เป็น” “อยู่” “คือ” ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อที่จะเข้าใจและยอมรับในความเป็นไปถึงสถานะต่าง ๆ ของชีวิต เช่น ความสุข-ความทุกข์ ความสมหวัง-ความผิดหวัง ความฝัน-ความจริง ความวุ่นวาย-ความสงบ ฯลฯ แม้ว่าความจริงของชีวิตอาจดูเป็นเรื่องธรรมดาสามัญและดำเนินไปตามกาลเทศะ เป็นความจริงที่ดูปกติและไม่ปกติ แต่สำหรับข้าพเจ้าแล้วสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่กำลังดำเนินอยู่มักจะเป็น “สาระ” ให้ขบคิดอยู่ตลอดเวลาถึงเหตุที่เกิดและผลที่ตามมาซึ่งนับเป็น “ปรากฏการณ์” หลายสิ่งเป็นข้อคิดสอนใจและบางสิ่งซับซ้อนจนยากจะเข้าใจ หากแต่เรามองโดยใช้พุทธปัญญาพิจารณาพิเคราะห์อย่างละเอียดลึกซึ้งก็จะสามารถเป็นคำตอบให้แก่ชีวิตได้ สถานะดังกล่าวนี้ นับเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตประจำวันตลอดจนการทำงานศิลปะของข้าพเจ้าโดยเฉพาะการกำหนดแนวคิดและรูปแบบของผลงาน

สมมติฐานของการสร้างสรรค์

เมื่อพิจารณาถึงเข้าไปถึงความจริงแท้ของชีวิตจะเห็นถึงความแตกต่างกันของแต่ละคน อันมีที่มาของพื้นฐานการเกิด การดำรงอยู่ และการจากไป ซึ่งเนื้อแท้แล้ว “ชีวิต” เป็นสิ่งบอบบาง ร่างกายสังขารล้วนผันแปรไม่แน่นอนอาจแยกสลายแปรเปลี่ยนไม่เที่ยงแท้ “ชีวิต” เป็นสิ่งที่เรากำหนดไม่ได้เลยตราบที่ยังดำรงความเป็นชีวิตก็เวียนว่ายหมุนเป็นวัฏจักรเป็นสังขารแห่งความจริงตามธรรมชาติที่ทุกคนต้องดำเนินอยู่ท่ามกลางและภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกันไม่สามารถก้าวล่วงไปได้ “ชีวิต” เป็นเรื่องของเหตุและผล ทุกสิ่งไม่ได้เกิดขึ้นมาลอย ๆ หรือเป็นเรื่องบังเอิญ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นล้วนมีเหตุที่ทำให้เกิดขึ้นทั้งสิ้น “เหตุ” คือ “กรรม” และ “กรรม” คือ การกระทำ ได้แก่เจตนา (ความจงใจ , ความตั้งใจ) ที่เป็นกุศล (บุญ) หรืออกุศล (กิเลส) เป็นเหตุให้กระทำกุศลกรรมหรืออกุศลกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจ

การมีความรู้เรื่องกรรมเป็นการได้เข้าใจความจริงอันประเสริฐยิ่ง ความจริงที่แม้ยากจะรู้ตามเห็นตามได้แต่ก็สามารถจะพิจารณาและไตร่ตรองให้เข้าใจตามหลักของเหตุและผล ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้ตลอดจนเข้าถึงเจตนารมณ์ของหลักธรรมะซึ่งเป็นองค์รวมของพระพุทธศาสนาที่ตั้งใจจะให้เราเข้าใจในทุกข์และสามารถที่จะก้าวล่วงทุกข์ได้นั้นคือ “แก่น” นั่นคือ “สาระ” โดยแท้

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

ด้านเนื้อหา - เนื้อหาอันเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ชีวิตส่วนตัวซึ่งประกอบไปด้วย อารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายใน ครอบครัว พ่อ แม่ ลูก สามี และภรรยา โดยอาศัยหลักจิตวิทยาสังคมและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องประกอบความคิด

ด้านรูปแบบ - รูปแบบของผลงานเป็นจิตรกรรมสองมิติ ผสมผสานทั้งประติมากรรมแบบนูนต่ำที่มีความนูนหนาเป็นวัตถุไม่ลอยตา ลักษณะกึ่งนามธรรมและนามธรรม สื่อความหมายด้วยรูปทรงในเชิงสัญลักษณ์

ด้านเทคนิควิธีการ - การจัดการกับวัสดุผสมประเภทถักทอและสังเคราะห์ เช่น ผ้าชนิดต่าง ๆ ฟองน้ำ กระจุก ฯลฯ ด้วยวิธีการจิ้ง ดึง รัด ห่อหุ้ม และทับซ้อน

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1. ศึกษาทบทวนจากประสบการณ์ อารมณ์ความรู้สึกภายในส่วนตนเพื่อเก็บเกี่ยวสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่สนใจจดเป็นบันทึก
2. ศึกษาหนังสือ ตำรา ทางด้านมนุษยวิทยา จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ พุทธศาสนา ฯลฯ
3. ติดตามข้อมูล ข่าวสาร บทความเชิงวิเคราะห์ เหตุการณ์ต่าง ๆ รายวัน
4. บันทึกเป็นภาพถ่ายสำหรับฐานข้อมูลและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์
5. เรียบเรียง ลำดับข้อมูล วิเคราะห์เพื่อสรุปส่วนที่เป็นสาระสำคัญและจำเป็นต่อการสร้างสรรค์
6. การทำภาพร่าง (sketch) เพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลและอารมณ์ความรู้สึกภายในให้ชัดเจนขึ้นในระดับรูปธรรม
7. การสร้างสรรค์ผลงานจริง ด้วยลักษณะวิธีการแสดงออกเฉพาะตนและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
8. วิเคราะห์ ประเมินผลงาน

แหล่งข้อมูลที่น่าสนใจในการสร้างสรรค์

1. สื่อโทรทัศน์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือต่าง ๆ ที่สนใจ
2. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และครอบครัว
3. วัตถุสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ผูกพันและเกี่ยวพันกับชีวิตประจำวัน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สมุดบันทึก ดินสอ ปากกา ลูกกลิ้ง กล้องถ่ายรูป ดิจิตอล คอมพิวเตอร์ แฟ้มเก็บเอกสาร ฯลฯ
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้แก่
  - 2.1 ไม้โครง ไม้เส้น (ไม้สน, ไม้สยา) และไม้อัดแผ่นในขนาดต่าง ๆ
  - 2.2 เครื่องมือเกี่ยวกับงานไม้ทุกชนิด
  - 2.3 วัสดุตกแต่งและสังเคราะห์ เช่น ฝ้าชนิดต่าง ๆ ฟองน้ำ กระจุม ฯลฯ
  - 2.4 เครื่องมือเกี่ยวกับงานผ้าทุกชนิด

บทที่ 2

ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

เรื่องราวเนื้อหาในโครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” นั้นเป็นสารัตถะที่ข้าพเจ้าสนใจและมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าโดยตรง เป็นข้อมูลจากภูมิหลังของอดีตหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับปัจจุบัน โดยข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าผลงานศิลปะจะต้องมีความสัมพันธ์กับชีวิตในทางลึกและดำเนินไปบนเส้นทางเดียวกัน การศึกษา เรียนรู้ เข้าใจ และศรัทธาในความจริงอันเกี่ยวเนื่องกับชีวิตนั้นสามารถเป็นलगบอกเหตุไปสู่อนาคตได้ ทำให้พึงดำเนินชีวิตอย่างมีสติ และรู้เท่าทันมัจฉานกระทำแต่ “ความดี” เพื่อเป็นบุญกุศลอันสูงสุด

ในเบื้องต้นข้าพเจ้าทำการค้นคว้าฐานข้อมูลต่าง ๆ ก่อนที่จะนำมาประมวลเข้าไว้ด้วยกันเพื่อกำหนดขอบเขตและทิศทางทางการศึกษาให้เกิดความชัดเจนและตรงประเด็นที่สุด โดยข้าพเจ้าได้จำแนกข้อมูลที่สำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานออกเป็น 4 ภาคส่วนด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลจากความเป็นมาของผลงาน ได้แก่ ลักษณะเฉพาะตัวทางด้านแนวคิด รูปแบบและเทคนิควิธีการในการแสดงออก
2. ข้อมูลจากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว ได้แก่ แรงบันดาลใจจากครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
3. ข้อมูลจากหลักจิตวิทยาสังคม ได้แก่ ข้อเท็จจริงในทางวิทยาศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ประสบการณ์ชีวิตและสภาพสังคม
4. ข้อมูลจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ ความเชื่อ ความศรัทธา และทัศนคติต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

ข้อมูลจากความเป็นมาของผลงาน

ข้าพเจ้าได้เริ่มสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยใช้วัสดุประเภทฉาบเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2538 (ขณะศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 คณะจิตรกรรมฯ ม.ศิลปากร) ผลงานในระยะแรกเป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคนิควิธีการทางจิตรกรรมกับวัสดุฉาบประเภทที่มีความยืดหยุ่นสูง เนื้อหาของผลงานมุ่งเน้นไปในเรื่องราวอันเกี่ยวข้องกับคน โดยอาศัยรูปทรงซึ่งมีที่มาจากร่างกาย สรีระหรืออวัยวะบางส่วนของมนุษย์และใช้วัสดุที่มีความโปร่งบางสร้างน้ำหนักและ

มิติให้แก่รูปทรงเป็นการใช้วัสดุเพื่อเสริมสร้าง รองรับ สนับสนุนเทคนิควิธีการทางจิตรกรรมให้ผลงานมีความสมบูรณ์ ในระยะต่อมาข้าพเจ้าได้ศึกษา ค้นคว้า ทดลองวัสดุประเภทดังกล่าวอย่างจริงจังและละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นจึงพบว่ามียุคหลายชนิดซึ่งในแต่ละชนิดล้วนมีลักษณะพิเศษเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป มีทั้งประเภทเนื้อบางเนียน ละเอียด แฉววาว หยาดด้าน โปรงแสง ทึบแสง มีพื้นผิวขรุขระ ฯลฯ และด้วยลักษณะพิเศษดังกล่าวทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสนใจและให้ความสำคัญกับการทดลองใช้วัสดุมากขึ้น การทดลองจัดการกับวัสดุด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจึงให้ตั้งและหย่อนในทิศทางต่าง ๆ การห่อหุ้ม การทับซ้อนเพื่อสร้างน้ำหนักและมิติ ฯลฯ ทำให้ผลงานในช่วงระยะต่อมามีความเป็นนามธรรมมากขึ้น รูปทรงที่ปรากฏในผลงานกลับกลายเป็นรูปทรงที่เกิดจากการจัดการกับตัววัสดุจนก่อให้เกิดทัศนธาตุต่าง ๆ (Visual Elements) เช่น จุด เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว และพื้นที่ว่าง อันเป็นลักษณะเฉพาะจากวัสดุจริง ปัจจัยทางทัศนธาตุนับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันพฤติกรรมการแสดงออกของข้าพเจ้าที่มีต่อผลงานให้ดำเนินไปอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผลงานในระยะหลังมีความสมบูรณ์ด้วยรูปแบบและเนื้อหาที่เป็นนามธรรมในเชิงภาวะวิสัย

ภายหลังจากจบการศึกษา ข้าพเจ้ายังคงทำงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง รูปแบบของผลงานมีการพัฒนาในเรื่องของรูปทรงและพื้นที่ว่าง โดยเฉพาะในเรื่องของรูปทรงและโครงสร้างที่มีความชัดเจนตามลักษณะ โครงสร้างทางสรีระในเพศชายและเพศหญิง โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงความสัมพันธ์และปรากฏการณ์อันเป็นพลังลึกลับในระหว่างเพศ อาศัยการสร้างรูปทรงให้มีปริมาตรและมิติด้วยวัสดุประเภทฟองน้ำเพื่อแสดงออกถึงลักษณะของการมีอยู่จริง เป็นมวลสาร (Mass) สามารถสัมผัสจับต้องได้จริงทั้งจากประสาทสัมผัสภายนอกและอารมณ์ความรู้สึกภายใน จากการวิเคราะห์ผลงานและการทำงานในช่วงระยะที่ผ่านมา ข้าพเจ้าพบว่าในความสำเร็จนสมบูรณ์ของแต่ละชิ้นงานนั้นสามารถประเมินคุณค่าได้จากทัศนธาตุ (Visual Elements) เป็นเนื้อหาหลักเสมอมา ดังนั้นข้าพเจ้าจึงทำการค้นคว้า ศึกษา หาข้อมูลเพื่อนำมาสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวและพบว่าแนวคิดแบบ “ฟอर्मอลลิสม์” (Formalism) นั้นเป็นแนวทางที่สามารถอธิบายคุณลักษณะเฉพาะตัวของข้าพเจ้าได้เป็นอย่างดี ฟอर्मอลและฟอर्मอลลิสม์ (Formal , Formalism) มาจากคำว่า “ฟอर्म” (Form) ที่แปลว่า “รูป” หรือ “รูปทรง” ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนธาตุหรือปัจจัยทางวัตถุธาตุต่าง ๆ ในทัศนศิลป์นั่นเอง เช่น เส้น สี รูปร่าง และโครงสร้าง ความคิดแบบ “ฟอर्मอลลิสม์” มักจะมีความเชื่อในการตีความที่เน้นความงามของ “รูป” เป็นเนื้อหามากกว่า “เนื้อหา” ที่เป็นเรื่องราวและความหมาย เป็นระบบคิดที่มีลักษณะการวิเคราะห์ที่ออกไปในแนวกึ่งวิทยาศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์คุณภาพทางทัศนธาตุอย่างเข้มงวดมากกว่าการให้ความสำคัญกับความตั้งใจของศิลปินผู้ทำหรือมากกว่าบทบาทหน้าที่ของศิลปะชิ้นนั้นนั้นในสังคม

“ฟอร์มอลลิสม์” เป็นผลผลิตทางสุนทรียภาพที่มีรูปแบบสมบูรณ์ทั้งทางรูปทรง โครงสร้าง และองค์ประกอบ ทุก ๆ ส่วนมีความประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบลงตัว พอดิบพอดี การสร้างรูปทรง การกำหนดพื้นที่ว่างไปจนถึงขนาด ตำแหน่ง สัดส่วน และจังหวะลีลา เป็นไปอย่างมีระบบแบบแผนที่ชัดเจน รวมไปถึงทักษะ ฝีมือ และเทคนิคที่ประณีต ละเอียดอ่อน จนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความงามบริสุทธิ์สมบูรณ์ ความงามที่เป็นมาตรฐานสากลด้วยภาษาแห่งทัศนศิลป์ ดังนั้นจึงถือได้ว่า “ฟอร์มอลลิสม์” ได้กำเนิดขึ้นมาเพื่อเป็นหนทางในการคิดเพื่อนำไปสู่ความเป็น “นามธรรม” ในศิลปะสมัยใหม่ซึ่งนักทฤษฎีฟอร์มอลลิสม์ตั้งใจจะทำให้ทฤษฎีของพวกเขากลายเป็นวิธีการประเมินคุณค่า “ศิลปะ” สามารถนำไปเปรียบเทียบ อธิบาย และประเมินคุณค่า “ความเป็นนามธรรม” และ “การเป็นตัวแทนนำเสนอ” ในศิลปะจากทุกวัฒนธรรม

ข้อมูลจากประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว

ผลงานในชุดปัจจุบัน (พ.ศ. 2552) เป็นผลผลิตจากการเดินทางของประสบการณ์ชีวิต นับแต่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (พ.ศ. 2542) ข้าพเจ้าได้มีโอกาสสอนศิลปะในระดับปริญญาตรี อาชีวศึกษา จนถึงระดับประถมศึกษา ณ จุดนี้เองทำให้ข้าพเจ้ามีความสนใจในการแสดงออกทางศิลปะของเด็กเล็ก ซึ่งมีความอิสระ เรียบง่าย บริสุทธิ์ ตรงไปตรงมา และดูมีชีวิตชีวา ปราศจากกฎเกณฑ์อันเคร่งครัดในการสร้างสรรค์ การสื่อสารผ่าน “รูปทรง” อันเป็น “สัญลักษณ์” ส่วนตัวเสมือนอยู่ในโลกแห่งจินตนาการอันไร้ขอบเขต นับเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการทำงานของข้าพเจ้าประการหนึ่ง ในระยะเวลาต่อมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในวิถีชีวิตส่วนตัว กล่าวคือข้าพเจ้าได้เข้าพิธีสมรสและถือกำเนิดบุตรสาว 1 คน (พ.ศ. 2545) ด้วยเหตุนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้ตระหนักถึงบทบาทและสถานะของตนเองที่เพิ่มเข้ามา การดำเนินชีวิตท่ามกลางภาระความรับผิดชอบส่งผลให้ข้าพเจ้าได้เผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่เว้นแต่ทุกวัน โดยเฉพาะเรื่องราวความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว แม้ว่าทัศนคติบางอย่างในการใช้ชีวิตแต่เดิมเริ่มแปรเปลี่ยนไปด้วยเงื่อนไขแห่งความรัก ความผูกพัน ความห่วงหาอาทร หากแต่ในความรู้สึกเบื้องต้นกลับเต็มไปด้วยความเคลือบแคลงใจ ความวิตกกังวล ท้อแท้ สิ้นหวัง หดท้อใจ เป็นภาวะที่สับสนไร้ทางออกเสมือนเดินวนอยู่ที่เดิมในป่าลึกท่ามกลางความมืดมิด จะมีก็แค่เพียงแสงสลัวเล็ก ๆ ฐาบจากหิ้งห้อยเท่านั้นที่คอยเป็นเพื่อนร่วมทาง ความสุขและความทุกข์ที่กำลังก่อตัวขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกันนี้ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกได้ถึง การถูกคุกคามอย่างต่อเนื่องจากสิ่งที่คุ้นเคยเป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันข้าพเจ้ากลับได้ยินเสียงกระซิบกระซาบอันแผ่วเบาฟังไม่ได้ศัพท์ เสมือนเป็นการสื่อสารกันระหว่างบางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในร่างกายบริเวณศีรษะและหน้าอกกลับ

ไปมากับแสงสีประหลาดที่ปรากฏขึ้นเป็นจังหวะสม่ำเสมอตามลมหายใจเข้าออก พลังงานความเย็นแทรกซึมเข้าสู่ปลายนิ้วเรื่อยขึ้นมาจนแผ่ซ่านไปทั่วร่างกาย

โลกหมุนรอบตัวเองและโคจรรอบดวงอาทิตย์ทำให้เกิดปรากฏการณ์และพลังงานทางธรรมชาติหลายอย่าง เช่น สภาวะกลางวัน-กลางคืน น้ำขึ้น-น้ำลง ฯลฯ ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์โดยตรง รวมถึงข้าพเจ้าที่เฝ้ามอง สังกัด และตั้งคำถามกับตัวเอง อยู่เสมอถึงเรื่องปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ทั้งธรรมชาติและมนุษย์เป็นผู้สร้างผ่านสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รายรอบตัว อาทิเช่น พายุฝนฟ้าคะนอง ความดี-ความชั่ว แรงดึงดูดของน้ำ กิเลสตัณหา-ราคะ แสงและเงาสะทอน ความตาย การเสแสร้ง ความร้อน ดวงดาว ความฝัน ต้นไม้ ท้องฟ้า ความศรัทธา เด็กผู้หญิง จิต คลื่นทะเล สมาธิ กาลเวลา ภูติผีปีศาจ อดีต ปัจจุบันและอนาคต ฯลฯ ข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นล้วนไม่เที่ยงแท้แน่นอน

ข้อมูลจากหลักจิตวิทยาสังคม

เราทุกคนล้วนอยู่ในระดับของจิตที่ตัวตนและเหตุผล (self-rational) ในปัจจุบันนี้เราส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสังคมใหญ่ ซึ่งยิ่งอยู่นานเท่าไรและสังคมมีความซับซ้อนขึ้นแค่ไหน การดำรงอยู่ของปัจเจกบุคคลหรือการดำรงชีวิตของผู้คนนั้น ๆ ก็ยิ่งยุ่งยากมากขึ้นซับซ้อนยิ่งขึ้น ดูเงาตามตัว จนกระทั่งร่างกายกับจิตภายนอกที่มองเห็นกับภายในที่มองไม่เห็นต้องมีอันเปลี่ยนแปลงไป เร็วหรือช้า มากหรือน้อย แล้วแต่กรรมหรือการกระทำของเราเองในอดีต ไม่มีใครที่เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะเดินทางไปยังหลุมฝังศพของตัวเองโดยไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทั้งสองร่วมกัน เพียงช้าหรือเร็ว น้อยหรือมากเท่านั้นที่ต่างกันไป กายก็เช่นนั้นจิตหรือจิตใจก็เช่นนั้น เราจึงสรุปว่าทั้งหมดที่เป็นเรื่องของจิตใจที่อยู่ภายในซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม เมื่อมีการเจ็บป่วยก็ต้องรักษาและผู้รักษาจะต้องรู้เพื่อหาสมมติฐานที่อยู่ภายในนั้นให้ได้เสียก่อน

นักจิตวิทยาสังคมและจิตแพทย์หลายคนคิดว่า “สังคม” เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางจิตและพฤติกรรมนั้น ๆ ให้ผิดเพี้ยนไปจากปกติธรรมดาหรือเป็นโรคจิตได้ สังคมของมนุษย์จึงเป็นสาเหตุของการเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่จำเพาะแต่ร่างกายเท่านั้นแต่เป็นความผิดปกติของจิตกระทั่งเป็นโรคจิตได้ และสังคมยังมีขนาดใหญ่เท่าใด ยิ่งยากซับซ้อนเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ผู้คนที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ ต้องเจ็บไข้ได้ป่วยทั้งร่างกายและจิตใจมากขึ้นเท่านั้น ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมาที่พฤติกรรมศาสตร์ (behaviorism) อย่างเดียวคือสาเหตุของจิตอันผิดปกติที่สำคัญที่สุด จนกระทั่งปัจจุบันวิชาจิตวิทยาได้กลับไปเน้นกันที่สาเหตุของจิตที่ผิดปกติหรือความเป็นโรค (psychopathology and disease) โดยเฉพาะอารมณ์ด้านลบ (destructive emotions) เป็นการกดดันที่ไม่มีทางแก้ไขใน

ระยะยาวนาน ดังนั้นวิชาจิตวิทยาจึงไปเน้นที่การรักษาหรือซ่อมแซมความบกพร่องจากภาวะจิตที่ผิดปกติ

“จิต” นั้นโดยธรรมชาติของมันมีทั้งความเข้มแข็งและยืดหยุ่น (strength and resilience) อยู่แล้ว วิชาจิตวิทยาในยุคหลังสมัยใหม่จึงเชื่อว่ากำลังก้าวเข้าสู่ยุคสมัยของจิตเหนือสำนึก หรือยุคสมัยของจิตวิญญาณหรือธรรมจิต เป็นเรื่องการเน้นเป็นพิเศษของความเข้มแข็งกับความยืดหยุ่นของจิตตามธรรมชาติ ซึ่งก็คือการคิดที่เป็นบวกโดยอาศัยธรรมชาติของการป้องกันตัวเอง (positive psychology) เป็นหลักการใหม่แทนการหาสมมติฐานของความผิดปกติหรือการเป็นโรคที่จิตแพทย์ต้องการ ดังที่นายกคนใหม่ของสมาคมจิตวิทยาของอเมริกา มาร์ติน เซลิเกแมน กล่าวไว้ในวารสารของสมาคม (Martin Seligman : American Journal of Psychology , Jan. 2000) ว่า

รูปแบบที่นักสุขภาพจิตคิดว่าจิตที่ผิดปกติ คือจิตที่เป็นโรคที่ต้องรักษานั้น ไม่ได้ทำให้การมีจิตที่ผิดปกติหรือความเป็นโรคทางจิตน้อยลงไปเลยแม้แต่น้อย นักวิจัยทุกคนเลยพบว่า ความจริงความเข้มแข็งกับความยืดหยุ่นตามธรรมชาติที่มนุษย์มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความกล้าหาญ การมองโลกในแง่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความศรัทธา ความซื่อตรง ความอดทนอดกลั้น ฯลฯ เป็นสิ่งที่ป้องกันจิตใจและอารมณ์ของจิตที่ผิดปกติอยู่แล้ว แต่เราไม่ได้ใช้มันดังนั้นเราจะต้องมีกระบวนการทัศน์ใหม่ มีวิทยาศาสตร์ใหม่มาแทน..

นั่นคือจิตวิทยาที่เน้นความเป็นบวก ที่เน้นสาระ ไม่ใช่เน้นการสร้างภาพ

อย่างไรก็ตาม เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “จิต” ยังคงเป็นเพียงทฤษฎีที่รอการพิสูจน์และอาจจะไม่มีทางพิสูจน์ได้เหมือนกัน ซึ่งก็เป็นได้แค่ทฤษฎีเช่นนั้นตลอดไป (จิตไม่มีจริง จิตเป็นเพียงการทำงานที่ซับซ้อนของสมองหรือกายเท่านั้น ?) เรื่องของจิตจึงมีทั้งทฤษฎีทางศาสนา ทางจิตวิทยา ทางฟิสิกส์ ทางการแพทย์ หรือทางชีวจิตการแพทย์ ฯลฯ มารองรับสนับสนุน

ข้อมูลจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

ทฤษฎีของพุทธศาสนาที่ใกล้เคียงกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์ใหม่มีว่า “สรรพสิ่งสรรพปรากฏการณ์ทั้งหลายทั้งปวงทั้งจักรวาล มาจากการรวมกันเป็นหนึ่งเดียวที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ คือ หนึ่ง ที่ว่างอันสมบูรณ์ (absolute space) หรือ ธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่มาของรูปกาย-วัตถุสอง จิตปฐมภูมิ หรือจิตหนึ่งที่กระเจ่างใส (primordial consciousness) สาม พลังงานปฐมภูมิ หรือปรมาณ ทั้งหมดรวมเรียกว่า “นาม” กับ “รูป” ทำหน้าที่ทำงานโดยไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้

หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่า “ธรรมะ” กับ “ชีวิต” นั้นเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ออก ด้วยเหตุแห่งเรื่องธรรมดาตามธรรมชาติ การมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าวโดยอ้างอิงถึงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนานับเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความจริงทางโลกและทางธรรมเข้าไว้ด้วยกัน เปรียบได้ระหว่างร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานะที่สอดคล้องและขัดแย้งผลักดันซึ่งกันและกันเป็นอุทธาหารณ์

การปฏิบัติสมาธิเป็นหนทางหนึ่งในการอบรมจิตให้เข้าถึงความเป็นปกติของจิตเดิมแท้ (จิตเดิมแท้คือจิตที่มีอาการปกติปราศจากความหลงในสิ่งที่เป็นมายาปรุงแต่งนานาชนิด) แต่การที่จิตจะสามารถเข้าสู่ภาวะพระนิพพาน (หรือหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด) ได้นั้น จิตจะต้องได้ ภูมิปัญญาที่สำเร็จและรู้แจ้งใน โลกุตระภูมิอันเป็นภูมิชั้นเหนือโลกและเหนือสมมติ หากจิตสามารถเฝ้าดูและสังเกตอาการของจิตได้จริงแล้ว จิตย่อมเกิดปัญญารู้แจ้งเห็นจริงและปัญญาหลุดพ้นได้เหมือน ๆ กัน จิตที่เฝ้าดูเพียงแต่ความคิดที่เกิดขึ้นภายในจิตของตนหากน้อมเข้ามาเป็นภูมิวิปัสสนาย่อมบังเกิดปัญญาอันยิ่งใหญ่ ภูมิปัญญาแห่งความรู้แจ้งเกิดขึ้นได้จากกระบวนการแห่งความคิดที่เมื่อจิตเริ่มละเอียดลงไปจนถึงขั้นที่แม้แต่ความคิดก็ยังไม่มีความคิดแต่ไม่มีความหมายของความคิดซึ่งความคิดในขั้นนี้จะเป็นแต่เพียงอาการเกิดดับที่ปรากฏขึ้นภายในจิตเท่านั้น ไม่มีสมมติว่าสิ่งใดเป็นอะไร

“จิต” จะเกิดความเข้าใจตามภาษาของโลกก็ต่อเมื่อจิตลดกำลังสมาธิลง และนำเอาสมมติบัญญัติเข้ามาใช้ตีความ ดวงจิตจะพบปัญหาแห่งความรู้แจ้งในขณะที่ดวงจิตอยู่ในอาการชั้นเหนือโลกเหนือสมมติ เพราะเป็นธรรมชาติของแท้จริงที่ไม่อาจพบได้ในภาวะของจิตตามปกติ จากนั้นจิตจะเก็บสะสมปรากฏการณ์ทางจิตเหล่านั้นไว้แล้วจึงนำมาพิจารณาในภาวะที่จิตมีสมมติบัญญัติ จิตของผู้ปฏิบัติที่ผ่านการอบรมสมาธิจิตจะเป็นจิตที่สามารถเฝ้าดูปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นภายในจิตและตามสังเกตความคิดโดยที่จิตไม่เข้าไปร่วมปรุงแต่งในความคิดนั้น ๆ อาศัยพลังของสมาธิเฝ้าพิจารณาจะทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นมิติของความคิดที่ซ้อนกันอยู่ภายในจิต แต่ถ้าจิตเข้าไปยึดถือในความคิดใด ๆ จิตก็จะมีอาการปรุงแต่งและคิดเป็นจริงเป็นจังจนเกิดอวิชชาความหลงขึ้นในมิติแห่งความคิดนั้น จิตที่มีอาการปกติ ไม่หลง และไม่ปรุงแต่งไปตามมายากิเลสที่เข้ามาปรุงแต่งความคิดย่อมส่งผลให้ความคิดที่เกิดขึ้นเป็นแต่เพียงสิ่งที่เกิดดับขึ้นภายในจิตโดยปราศจากความยึดมั่นถือมั่น อาการเช่นนี้จึงจะถือว่าเป็นจิตที่หลุดพ้น

เรื่องราวของจิตนั้นมีความสลับซับซ้อนยิ่งนักจากมิติหนึ่งสู่อีกมิติหนึ่ง ซึ่งบางทีความจริงในมิติหนึ่งก็อาจไม่ใช่ความจริงในอีกมิติหนึ่ง ดังนั้นการถอดรหัสความคิดจึงจำเป็นต้องใช้พลังจากสมาธิ (สติ) เป็นอย่างมาก

สมาธิที่ช่วยในการอบรมจิตให้เกิดมีพลังคือ “สติ” และมีเพียงสติเท่านั้นจึงจะสามารถพิจารณาความคิดที่เกิดขึ้นอยู่ภายในจิตให้เป็นความคิดที่ปราศจากมายาการปรุงแต่งได้ และเมื่อใดที่สามารถถอดรหัสของความคิดได้ จิตก็จะสามารถออกจากมิติแห่งความฝันไปได้ดังเช่นดวงจิตวิญญานของผู้ที่รู้แจ้งเห็นจริงซึ่งไม่ต้องหวนกลับมาเวียนว่ายตายเกิดในมิตติภพภูมิของทั้งสามโลกนี้อีกต่อไป

ชีวิตนี้คืออะไร ถ้าดูกันตามทางวัตถุ ดูทางร่างกายนี้ ชีวิตมันก็มีความหมายอย่างหนึ่ง ถ้าดูกันทางแง่ของจิตของวิญญานชีวิตมันมีความหมายอีกประการหนึ่ง ดูกันในแง่วัตถุในร่างกาย หญ้า บอน มันก็มีชีวิต สัตว์เครื่องจานมันก็มีชีวิต คนก็มีชีวิต ตลอดเวลาที่มันยังไม่ตายทางร่างกายมันยังไม่ตาย ชีวิตทางกายล้วน ๆ เดี่ยวนี้มันก็มีอยู่ระบบหนึ่งเป้าหมายของมันก็คือจุดสูงสุดแห่งวิวัฒนาการด้วยเหมือนกัน วิวัฒนาการทางกายจะเป็นไปได้อย่างไรมันก็เป็นไปจนกว่าจะถึงที่สุด ฉะนั้นเราจึงเห็นได้ตามที่เคยศึกษาเล่าเรียนสั่งสอนกันมาว่าวิวัฒนาการในทางกาย ทางรูปร่าง โครงสร้างอะไรของมนุษย์นี้ของสัตว์ที่มีชีวิตนี้มันวิวัฒนาการมาตั้งแต่ว่าเป็นสัตว์เซลล์เดียว หลายเซลล์ เป็นค่าที่สูงสุดขึ้นมาเป็นพืชพันธุ์ มาเป็นสัตว์ มาเป็นคน กว่ามันจะสูงสุดคือไปไม่ไกลไปกว่านั้นได้อีกแล้วก็เรียกว่าจบวิวัฒนาการของชีวิตในด้านร่างกาย แต่เรายังพูดไม่ได้ว่ามันจะไปจบลงตรงที่ไหน อย่างไร และก็ไม่ใช่เป็นด้วยที่จะต้องไปรู้มัน ปล่อยให้มันเป็นไปตามธรรมชาติของวัตถุที่มันประกอบกันขึ้นเป็นเรื่อง เป็นร่างกาย เป็นไปในทางฝ่ายกาย ...ชีวิตในด้านจิตใจ ฝ่ายจิต ฝ่ายวิญญาน ฝ่ายจิตนี่คือเรื่องจิตที่ติดอยู่กับกาย แต่ฝ่ายวิญญานนั้นเป็นเรื่องของสติปัญญา ที่แยกออกมาได้เรียกว่าเป็นเรื่องฝ่ายวิญญาน ฝ่ายสติปัญญาถ้าเรายังไม่ตายเราก็มีจิตคิดนึกอะไรได้ เราปรับปรุงให้มันดีที่สุดในจิตที่ฝึกฝนอบรมแล้วดีที่สุดในชีวิตฝ่ายจิต ฝ่ายวิญญานมันต้องไปสิ้นสุดจบเรื่องลงที่การลู่อิงนิพพาน นิพพานนี้แปลว่าเย็นสนิทไม่มีความร้อน แต่เป็นเรื่องทางนามธรรมและความร้อนก็คือร้อนแห่งกิเลส ร้อนแห่งความโลภ ร้อนแห่งความโกรธ ร้อนแห่งความโง่ความหลง ร้อนแห่งทางจิตทางวิญญาน เป็นไปในทางจิตทางวิญญาน ถ้าไฟเหล่านี้ดับสนิทแล้วก็เย็นสนิทแล้วก็ไม่ต้องตาย บรรลุนิพพานถึงที่สุดได้โดยที่ไม่ต้องตาย นิพพานคือภาวะเย็นสนิทแห่งจิตแห่งวิญญานโดยที่คนไม่ต้องตาย ถ้าใครคนไหนก็ได้เอาเรื่องร้อน ๆ ออกไปเสียหมดจากจิตใจไม่ให้นมันเกิดขึ้นมาได้อีกคนนั้นแหละเป็นนิพพาน เข้าถึงนิพพาน อยู่กับนิพพานโดยที่ไม่ต้องตาย ร่างกายไม่ต้องตาย....

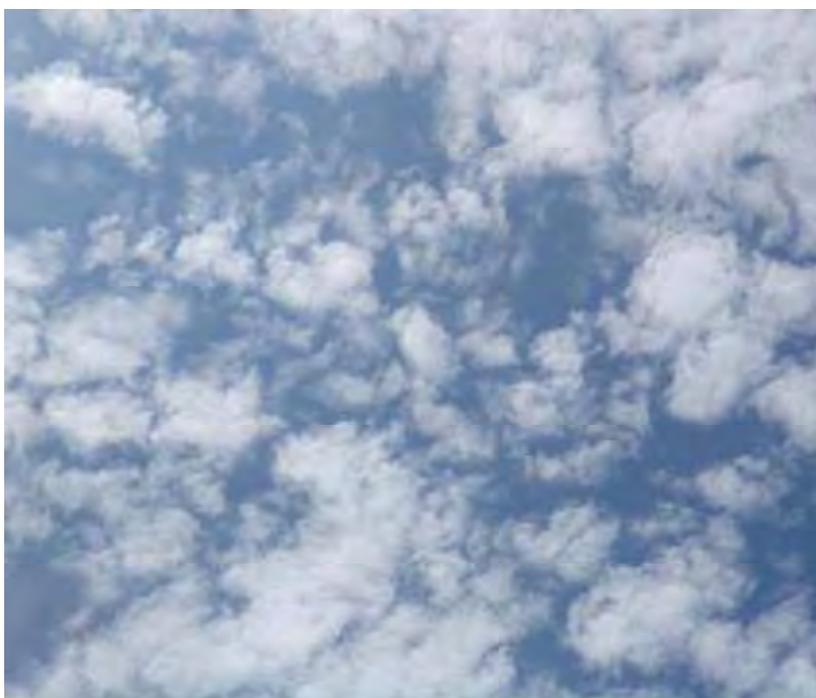
การที่เรามีความรู้ความเข้าใจในพระธรรมมากขึ้นทำให้เรารู้ความจริงของชีวิตซึ่งไม่เคยรู้มาก่อน ความจริงซึ่งพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้พาทเพื่ออบรมพระปัญญาบารมีที่ถึงพร้อมแล้วเท่านั้นจึงสามารถค้นพบได้ มิใช่สิ่งที่คนธรรมดาจะคาดคะเนและพยายามจะเข้าใจได้เองโดยไม่ศึกษา ความจริงซึ่งยากจะมองเห็น ละเอียด ลุ่มลึกและยากจะเข้าใจแต่เป็นความจริงที่ผู้ใดก็ตามที่เคยสะสมปัญญาและได้สนใจศึกษาจนมีความเข้าใจที่ถูกต้องแล้วจะสามารถพิจารณาหรือ

พิสูจน์หลักธรรมได้ตามกำลังปัญญาของตนและรู้ด้วยตนเองว่า “ธรรมะ” นั้นคือคำตอบของชีวิต ข้าพเจ้านำหลักความจริงของชีวิตจากประสบการณ์ในเรื่องของ “เหตุ” และ “ผล” (กรรม) มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะการอบรมสั่งสอนบุตร ศิษย์ ตลอดจนบุคคลใกล้ชิดด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในภาวะดังกล่าวตามวิถีทางแห่งพุทธ

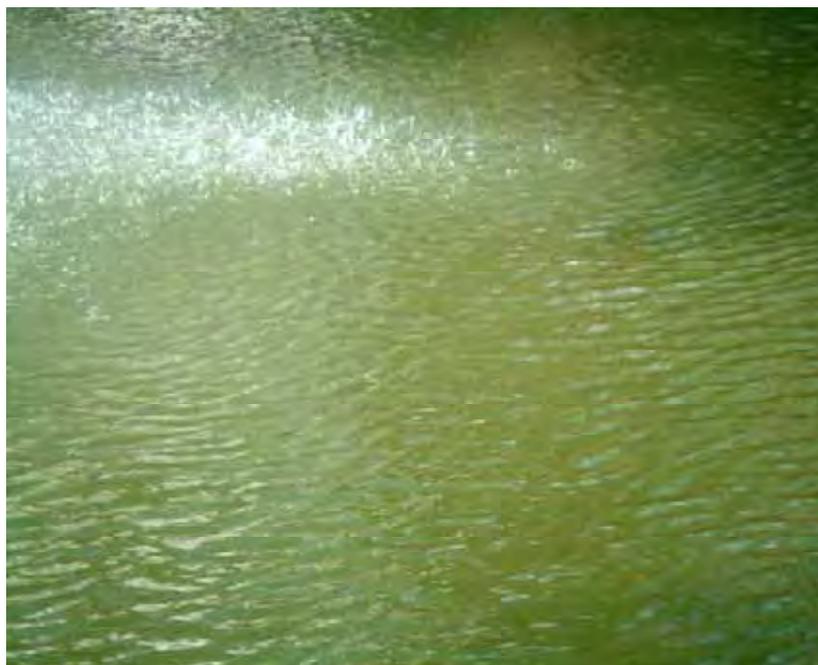
ข้าพเจ้านำข้อมูลทั้ง 4 ภาคส่วนมาประมวลเข้าไว้ด้วยกันในสัดส่วนที่เหมาะสมตามทักษะส่วนตัวเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ โดยคำนึงถึงภาพรวมและความเป็นไปได้ในการแสดงออกทางศิลปะโดยอาศัยทัศนธาตุทางศิลปะ (Visual Elements) เป็นเครื่องมือสื่อสารภายใต้ อารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการส่วนตนที่มุ่งเน้นให้เกิดความงาม ความดี และคุณค่าในทางหลักสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic)

ภาพที่ 1 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 2 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 3 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 4 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 5 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 6 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

ภาพที่ 7 ภาพประกอบข้อมูลจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ภาพที่ 8 ภาพประกอบข้อมูลจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ภาพที่ 9 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางดวงดาว

ภาพที่ 10 ภาพประกอบข้อมูลจากปรากฏการณ์ทางดวงดาว

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์

ความบังคาลใจ > แนวความคิด > ข้อมูล > ภาพร่าง (sketch) > ปฏิบัติ > ประเมินวิเคราะห์
เมื่อศึกษาวิเคราะห์ เรียบเรียงลำดับข้อมูลเพื่อสรุปส่วนที่เป็นสาระสำคัญและจำเป็นต่อการสร้างสรรค์แล้ว ในลำดับขั้นตอนการดำเนินงานต่อมาข้าพเจ้าได้กำหนดลักษณะ โครงสร้างและรูปแบบของผลงาน โดยเลือกที่จะแสดงออกด้วยการประกอบกันของวัสดุจริงในรูปแบบของงานศิลปะนามธรรม (Abstract Art) เริ่มต้นจากการทำภาพร่าง (sketch) ในหลายลักษณะเพื่อเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลและอารมณ์ความรู้สึกภายในให้ชัดเจนขึ้นในระดับที่เป็นรูปธรรมรวมทั้งการจัดวางองค์ประกอบของผลงานระหว่างรูปทรงกับพื้นที่ว่างตามความเหมาะสม โดยอาศัย “ธรรมชาติ” เป็นแหล่งข้อมูลและบ่อเกิดของความบังคาลใจทั้งในเรื่องของกฎเกณฑ์การเกิดรูปทรงต่าง ๆ การผสมผสานกันของรูปทรง การคลี่คลายหรือตัดทอนรูปทรง ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนเป็นเอกภาพทางความคิดและรูปแบบพร้อมที่จะดำเนินงานต่อไปในขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานจริง และท้ายที่สุดเป็นการประเมินวิเคราะห์ผลงานสำเร็จเพื่อหาข้อสรุปและปัจจัยต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการคลี่คลาย พัฒนาผลงานในโอกาสต่อไป

การดำเนินงาน

เนื่องจากการนำเสนอผลงานในโครงการวิทยานิพนธ์ชุดนี้เป็นลักษณะของการใช้วัสดุจริงมาประกอบกันเพื่อแทนค่าและความหมายตามแนวคิด เบื้องต้นข้าพเจ้าให้ความสำคัญต่อการคัดสรร จัดเตรียมวัสดุเพื่อนำมาใช้ในผลงาน โดยวัสดุที่นำมาใช้ในผลงานประกอบด้วยวัสดุส่วนที่เป็นโครงสร้างภายนอกและวัสดุส่วนที่เป็นโครงสร้างภายใน ได้แก่

1. วัสดุประเภทเนื้อแข็ง มีความแข็งแรง ทนทาน มีความเป็นระนาบสามารถสร้างรูปทรงและพื้นที่ที่เป็นลักษณะ โครงสร้างภายนอกเพื่อรองรับรายละเอียดในส่วนที่เป็นเนื้อหาและโครงสร้างรูปทรงภายในของผลงานได้ดี วัสดุดังกล่าวจึงเป็นวัสดุประเภทไม้เส้น ไม้โครง และไม้อัดแผ่นในขนาดความหนาที่แตกต่างกัน

2. **วัสดุประเภทผ้าฝ้ายทอและสังเคราะห์** มีความยืดหยุ่นสูง สามารถแปรเปลี่ยนรูปทรง ขนาด และทิศทางไปตามลักษณะ โครงสร้างภายนอกได้เป็นอย่างดี มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่ แตกต่างกันมากมายในเรื่องของลวดลาย พื้นผิว ฯลฯ เช่น ผ้ายืด ผ้าตาข่ายชนิดต่าง ๆ ฟองน้ำ

ในขั้นตอนการลงมือปฏิบัติผลงานจริง ข้าพเจ้าสร้างรูปทรงตามแบบภาพร่าง (sketch) โดยการใช้ไม้อัดแผ่นเป็นวัสดุรองรับ ตัดคลุด้วยเลื่อยไฟฟ้าขัดแต่งขอบให้เรียบร้อย จากนั้นจึง นำไปจัดวางลงบนพื้นระนาบของผลงานที่เตรียมไว้ ในขั้นตอนนี้มีการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้าย ตำแหน่งตามความเหมาะสมกับพื้นที่ว่างจนพอใจจึงเจาะรู ใส่น็อตตามตำแหน่งเพื่อยึดติดกับพื้น ระนาบด้วยความมั่นคงแข็งแรง ข้าพเจ้าใช้วัสดุประเภทฟองน้ำติดไปตามรูปทรงจากแผ่นไม้อัดที่ ถอดออกมาเป็นชิ้นเพื่อให้เกิดระนาบและปริมาตรของรูปทรงที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงห่อหุ้มด้วย วัสดุฝ้ายทอประเภทต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงสาระระหว่างรูปทรงกับวัสดุให้มีความเป็นเอกภาพทาง รูปทรง ในขั้นตอนนี้สุดท้ายจึงนำรูปทรงที่เสร็จสมบูรณ์มาประกอบลงบนพื้นระนาบอีกครั้งหนึ่ง และนำวัสดุฝ้ายทอประเภทต่าง ๆ มาชิงทับซ้อนสลับไปมาบนผลงานเพื่อสร้างมิติความกลมกลืน และความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบและเนื้อหาในผลงานตลอดจนความเป็นเอกภาพทางศิลปะ

การประเมินวิเคราะห์ผลงาน

ลักษณะของผลงานที่ปรากฏจัดเป็นศิลปะแนวนามธรรม (Abstract Art) แสดงออกโดย การประกอบกันระหว่างโครงสร้างทางรูปทรงและคุณสมบัติเฉพาะตัวของวัสดุเป็นสำคัญ อารมณ์ ความรู้สึกที่แฝงอยู่ภายในผลงานจึงสามารถพิจารณาได้จากโครงสร้างและความเป็นเอกภาพทาง ทักษะธาตุ (Visual Elements) อันเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งจำแนกได้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ระนาบ (Plane)** เนื่องจากเงื่อนไขในการใช้วัสดุมาประกอบกันในผลงานด้วย กรรมวิธีต่าง ๆ เช่น การชิง การดึง การรั้ง การห่อหุ้ม ฯลฯ ล้วนเป็นผลให้เกิดระนาบในลักษณะ ต่าง ๆ ขึ้นตามลักษณะเฉพาะของวัสดุแต่ละชนิด ระนาบจากวัสดุสามารถบ่งบอกเนื้อแท้และ อารมณ์ความรู้สึกที่แฝงอยู่ภายในได้เป็นอย่างดี เช่น วัสดุฝ้ายทอที่มีความบอบบางและยืดหยุ่น ให้ผลทางความรู้สึกที่อ่อนโยน นุ่มนวล และความเปราะบางของชีวิต เมื่อชิงทับซ้อนกันหลาย ๆ ชั้นจึงก่อให้เกิดน้ำหนักและคลื่นมิติลวงตาเป็นความลึกลับซับซ้อนของสภาวะจิตใจรวมถึงปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ทุกสิ่งล้วนเป็นสิ่งละเอียดอ่อนและสามารถเกิดขึ้นได้จริงกับทุกคนภายใต้ กฎเกณฑ์เดียวกัน นอกจากนั้นการจัดการกับวัสดุด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ในข้างต้นยังส่งผลให้เกิดพลัง ความเคลื่อนไหวของระนาบในรูปทรงอย่างแนบเนียน อันเป็นผลจากพลังผลักดันจากภายในและ จากที่ว่างภายนอกของระนาบอันเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้รูปทรงกับพื้นที่ว่างทำงานร่วมกันอย่าง เป็นระบบ

2. รูปร่าง (Form) “ภาวะทางรูปร่าง” ซึ่งแสดงออกถึงสภาวะภายนอกและภายในของรูปร่างอันสืบเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดรูปร่าง จากจุดเริ่มต้น (Origin) ภายในไปสู่ปัจจัยภายนอก ตัวอย่างเช่น การเจริญเติบโตของพืชจากเมล็ดไปสู่ผล หรือการขยายตัวและผนังตัวของเซลล์ต่าง ๆ จากสิ่งมีชีวิต ฯลฯ ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องสมดุขยในความแตกต่างกันระหว่างขนาด รูปร่าง รูปร่าง พื้นผิว ฯลฯ ในเบื้องต้นเป็นการใช้รูปร่างที่เป็นลักษณะรูปร่าง “อินทรีย์รูป” (Organic Form) ให้ความรู้สึกถึงโครงสร้างของสิ่งมีชีวิต มีลมหายใจ มีอิริยาบถ มีการเคลื่อนไหวและหยุดนิ่งตามกาลเทศะภายใต้กฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ รูปร่างที่ดูคล้ายคนมีความไม่แน่นอน ผันแปร และสามารถแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม กาลเวลา ข้อเท็จจริงจากปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นเสมือนความจริงในเรื่องของสังขารและทุกสรรพสิ่งในสากลโลกที่ล้วนแล้วแต่มีสภาวะการเกิด การดำเนินอยู่ ท่ามกลาง และระหว่าง ตลอดจนจนถึงการดับสูญเพื่อรอการกำเนิดใหม่หมุนเวียนกันไปเป็นวัฏจักรชีวิต

3. เส้น (Line) เส้นที่ปรากฏในผลงานโดยส่วนใหญ่เป็นเส้นตรงและเส้นโค้ง เส้นตรงให้ความรู้สึกแข็งแรง มั่นคง และแน่นอน ในขณะที่เส้นโค้งให้ความรู้สึกสบาย ลื่นไหล สุภาพ นุ่มนวล และมีความกลมกลื่นในการแปรเปลี่ยนทิศทาง ข้าพเจ้านำเส้นทั้งสองประเภทมาประกอบกันด้วยลักษณะต่าง ๆ ตามหลักเอกภาพของเส้นเป็นการใช้เส้นแบบขัดแย้งและแบบประสานร่วมกันภายในทิศทางเดียวกัน แสดงจังหวะ ลีลา และเป็นตัวประสานเชื่อมโยงทัศนธาตุต่าง ๆ ให้เป็นรูปร่างที่มีเอกภาพสามารถบอกเล่าความรู้สึกถึงอารมณ์ส่วนรวมของผลงานได้เป็นอย่างดี

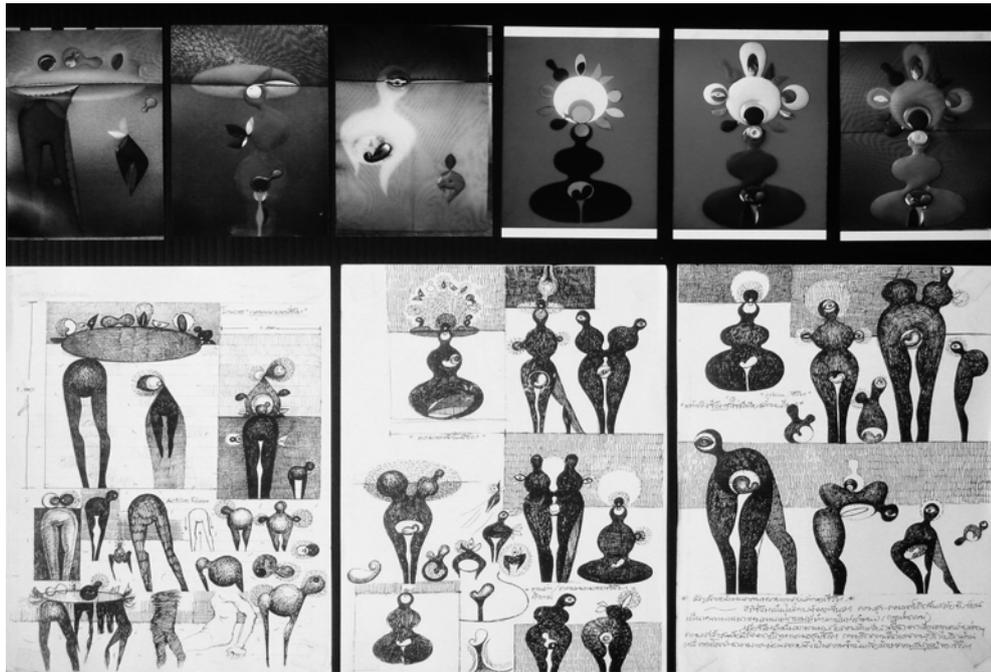
4. สี (Colour) วัสดุถักทอและสังเคราะห์ที่ข้าพเจ้านำมาใช้ในผลงานล้วนแล้วแต่มีสีอยู่ในตัวมันเองทั้งสิ้นและมีคุณลักษณะของสีที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะตัวของวัสดุ นั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ผ้าสีประเภทซีทรู (ผ้าสังเคราะห์ด้วยใยบาง ๆ สามารถมองทะลุผ่านได้) ด้วยคุณสมบัติที่โปร่งแสงทำให้มีความรู้สึกถึงสีที่เป็นแสง ความเรื่อรอง ความจริง ปรากฏการณ์ ฯลฯ สามารถนำมาผสมผสานกันได้ในแต่ละสีด้วยเทคนิควิธีการทับซ้อนกัน (Overlapping) เช่น ผ้าที่มีระบายสีฟ้า หากทับซ้อนลงบนระบายสีเหลืองก็จะเกิดระบายสีเขียว และหากนำผ้าที่มีระบายสีดำ (ไส) ทับซ้อนลงบนระบายสีเขียวอีกชั้นหนึ่งก็จะได้ระบายสีเขียวเข้ม ฯลฯ จะสังเกตได้ว่าเทคนิควิธีการดังกล่าวสามารถจัดสรรหรือควบคุมน้ำหนัก ตัวสีที่อยู่ภายในวัสดุให้แสดงและปรากฏตัวตนออกมาเองได้ตามข้อเท็จจริงโดยมิจำเป็นต้องผ่านกระบวนการระบายสีหรือกรรมวิธีอื่นใดอันจะเป็นการลดทอนสาระสำคัญภายในตัววัสดุ เพราะสีที่อยู่ภายในตัววัสดุนั้นสามารถบ่งบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกและความหมายด้วยตัวเองโดยตรงอยู่แล้ว

5. พื้นผิว (Texture) ข้าพเจ้าแสดงการใช้ลักษณะพื้นผิวจากวัสดุจริงคือวัสดุประเภท ถักทอและสังเคราะห์ อันมีลักษณะผิวที่แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะตัวของวัสดุ วัสดุถักทอใน

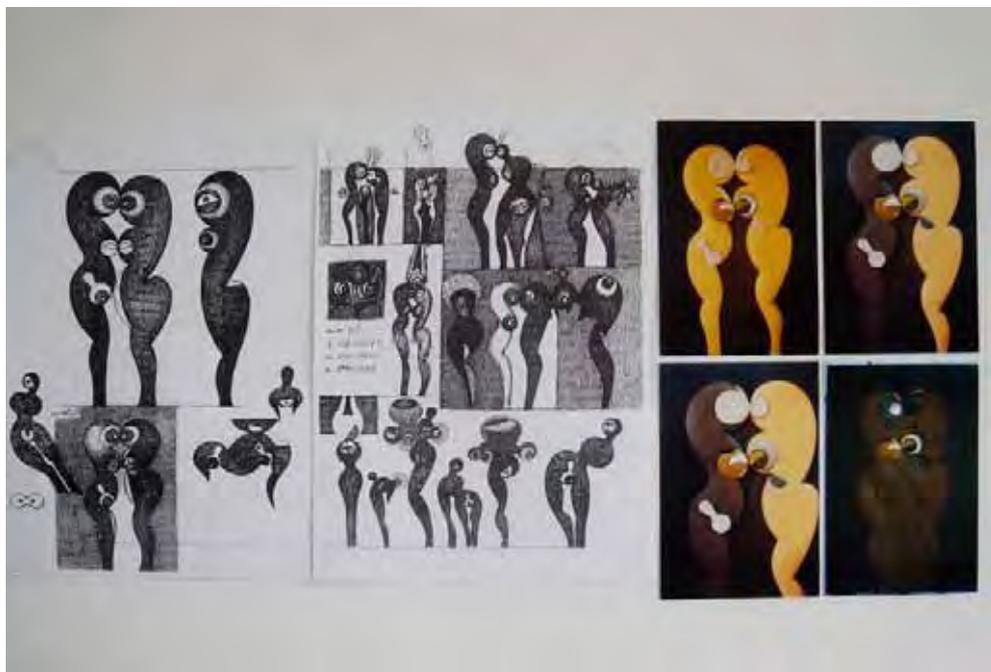
แต่ละชนิดจะมีกรรมวิธีในการผลิตที่แตกต่างกันออกไป บางชนิดมีการถักทอด้วยเส้นใยที่มีขนาดใหญ่ หนา ทำให้ตัววัสดุมีลักษณะพื้นผิวที่ดูหยาบ ขรุขระ สามารถจับต้องได้จริง มีความชัดเจนของเส้นและรูปทรงอันเกิดจากการประสานกันของเส้นใยในเนื้อของวัสดุ เมื่อนำมาซึ่งทับซ้อนกันหลาย ๆ ชั้นจะเกิดลวดลายที่เป็นคลื่นคล้ายภาพลวงตา ในขณะที่วัสดุบางชนิดผ่านกรรมวิธีสังเคราะห์โดยเครื่องจักรกลด้วยเส้นใยที่มีขนาดเล็กมากจึงมีลักษณะพื้นผิวที่ละเอียด มีความเนียนเป็นมันวาว เมื่อนำมาใช้เป็นระนาบในผลงานจึงให้ความรู้สึกที่อ่อนโยนและรู้สึกได้ถึงการไหลเวียนของอากาศในพื้นที่ว่างได้อีกด้วย

สรุป

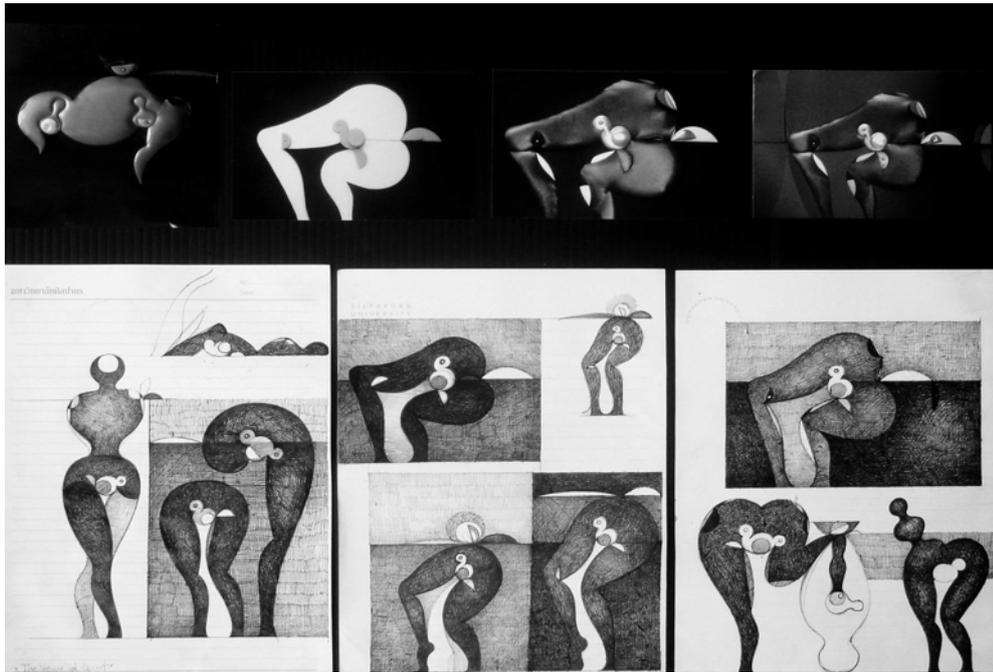
วัสดุถักทอและสังเคราะห์รวมไปถึงวัสดุต่าง ๆ ที่เราสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปล้วนแล้วแต่มีคุณค่าภายในตัวมันเองทั้งสิ้น ด้วยคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไปทำให้ข้าพเจ้าเกิดความสนใจและนำมาศึกษา ค้นคว้า ทดลอง จนเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำมาใช้ในการทำงานศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำตัววัสดุมาผ่านกระบวนการจัดการด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เกิดความงาม คุณค่า และความหมายใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เกิดความแตกต่างหลากหลายต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 11 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 12 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 13 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 14 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 15 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “สาม”

ขนาด 160 x 160 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

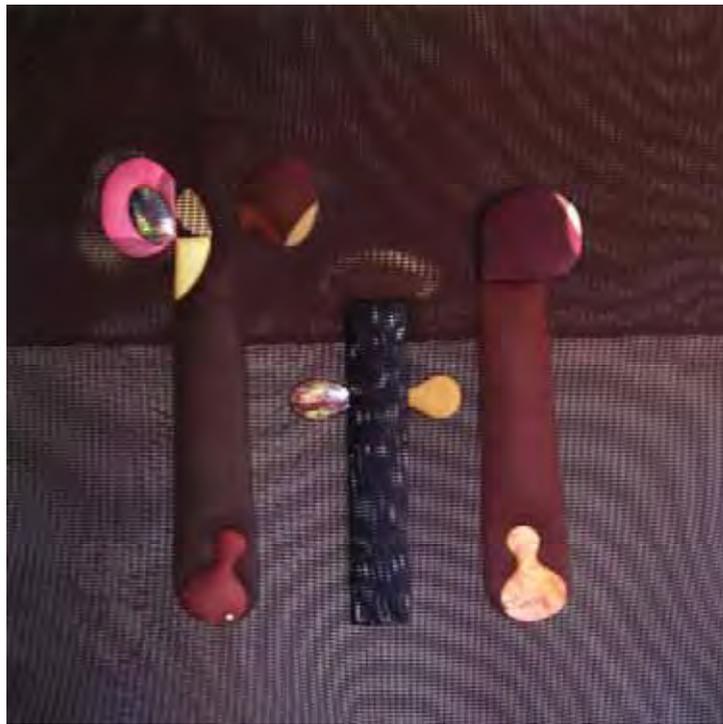

ภาพที่ 16 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “สาม - สาม”

ขนาด 160 x 160 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 17 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “สามคน”

ขนาด 160 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 18 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “คุณค่าแห่งชีวิต”

ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

* รางวัลสนับสนุน โดยธนาคารกรุงไทย รางวัลที่ 2 การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53

ภาพที่ 19 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “คูชีวิต”

ขนาด 120 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

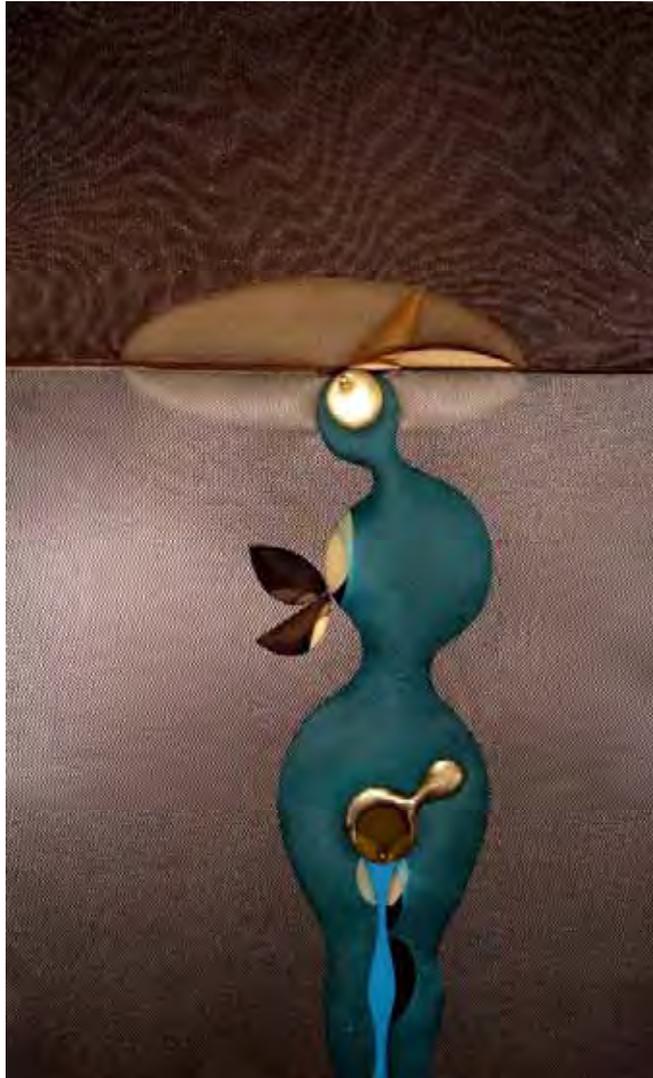
ภาพที่ 20 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “พ่อ”

ขนาด 130 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

* รางวัลที่ 3 เหรียญทองแดงบัวหลวง (จิตรกรรมร่วมสมัย) ครั้งที่ 29 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ พ.ศ. 2550

ภาพที่ 21 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ชื่อผลงาน “ดอกไม้ (แม่)”

ขนาด 120 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

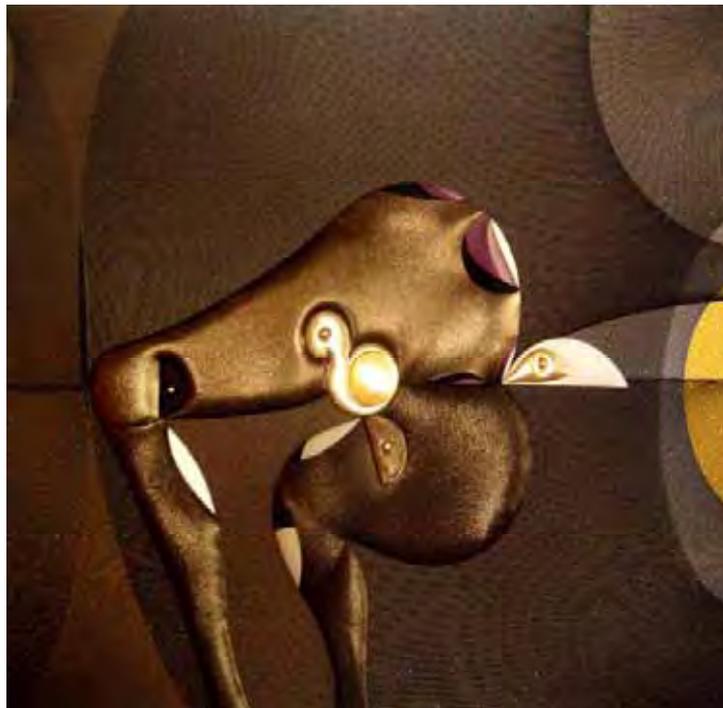
ภาพที่ 22 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ชื่อผลงาน “มารดา”

ขนาด 160 x 160 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

* รางวัลดีเด่น การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัย พานาโซนิค ครั้งที่ 10 พ.ศ 2551

ภาพที่ 23 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ชื่อผลงาน “เมีย”

ขนาด 160 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 24 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ชื่อผลงาน “สามะเลเทเมมา”

ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 25 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ชื่อผลงาน “ผู้รับใช้”

ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

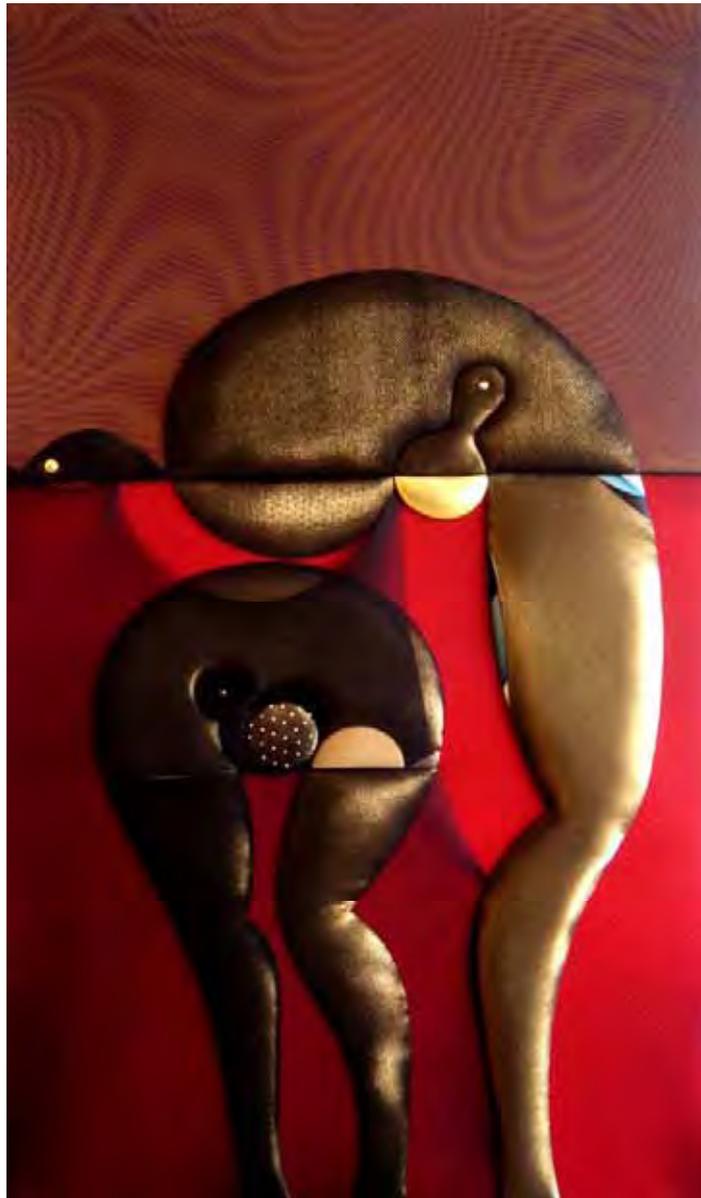

ภาพที่ 26 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ชื่อผลงาน “ดวงใจ”

ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 24 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

ชื่อผลงาน “พันระชีวิต”

ขนาด 111 x 222 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

บทที่ 4

โครงการวิทยานิพนธ์

ความเป็นมาของโครงการ

การดำเนินงานที่ผ่านมาในช่วงก่อนโครงการวิทยานิพนธ์ ถือเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานในโครงการวิทยานิพนธ์ (Thesis) โดยเฉพาะแง่มุมของการวิเคราะห์ประเมินคุณค่าจากทัศนธาตุ (Visual Elements) ที่ปรากฏทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ และมุ่งมั่นพัฒนาผลงานให้เกิดความชัดเจนตรงประเด็นที่สุดตามแนวความคิด เพื่อเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าตามหลักความงามในทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic)

ข้าพเจ้าแบ่งช่วงการทำงานก่อนโครงการวิทยานิพนธ์ออกเป็น 2 ระยะเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของผลงานก่อนที่จะดำเนินงานในโครงการวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ผลงานก่อนโครงการวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ผลงานในระยะแรก ข้าพเจ้าสนใจใน “ภาวะทางรูปทรง” โดยการสร้างรูปทรงที่ตอบสนองกับความรู้สึกภายในของตนเองเป็นการแสดงออกทางรูปทรงซึ่งมีที่มาจากรูปทรงอินทรีย์รูป (Organic Form) และรูปทรงอิสระ (Free Form) ที่มีได้อ้างอิงหรือกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หากแต่แสดงถึงความไม่คงที่ มีอิริยาบถ สามารถเคลื่อนไหวแปรเปลี่ยนสถานะและขนาดได้ตลอดเวลา การเคลื่อนไหวของรูปทรงในพื้นที่ว่างนั้นเป็นผลทางความรู้สึกจากการรับรู้ทางสายตาไปสู่สมองด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรม ดังนั้นความหมายหรือนัยยะที่ปรากฏขึ้นในผลงานจึงมีความเป็นไปได้ในการตีความอย่างอิสระ

ผลงานก่อนโครงการวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ข้าพเจ้าพัฒนารูปทรงให้มีความสัมพันธ์กับความหมายจากแนวความคิด โดยคำนึงถึงความประสานกลมกลืนระหว่างโครงสร้างสี วัสดุ และผลทางความรู้สึก “รูปทรง” อันมีที่มาจาก “สรีระ” มนุษย์นั้น ข้าพเจ้าต้องการสื่อถึงนัยยะทางเพศและความสัมพันธ์ระหว่างท่าที่อากัปกริยาและจิตใจได้สำนึกให้เป็นความสมดุลย์ที่คานกันอยู่ในการดำเนินชีวิตครอบครัว รูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form) ที่นำมาใช้ เช่น รูปวงกลม ครึ่งวงกลม ฯลฯ เป็นสัญลักษณ์เพื่อแสดงออกถึงข้อเท็จจริงในบางสิ่งบางอย่างของชีวิตซึ่งมีความเป็นเหตุเป็นผล อันสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

การดำเนินงาน

ข้าพเจ้าได้ย้อนกลับมาทบทวนข้อมูล แนวความคิดอย่างละเอียดและจริงจังอีกครั้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาของผลงานภายใต้การตีความจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและทัศนคติจากประสบการณ์ส่วนตัว ข้าพเจ้าพบว่าสภาพแวดล้อมและปรากฏการณ์บางอย่างในธรรมชาติล้วนมีพลังลึกลับและนัยยะแฝงเร้นอยู่ อาทิเช่น วงกระเพื่อมของสายน้ำ , การเคลื่อนตัวของก้อนเมฆ , สภาวะกลางวัน-กลางคืน , แสงและเงาสะท่อน , ปรากฏการณ์ทางดวงดาว ฯลฯ แม้ว่าสภาวะดังกล่าวจะดูเป็นเรื่องปกติธรรมดาสามัญและสามารถอธิบายได้ในเชิงวิทยาศาสตร์ แต่ในทางพระพุทธศาสนาได้หยิบยกมาอธิบายในเชิงอุปมาอุปไมยเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ เข้าใจในความเป็นไปของชีวิตด้วยความรู้สึกรูปธรรมและนามธรรมดำเนินควบคู่กันไป ข้าพเจ้านำข้อมูลสาระดังกล่าวนี้มาต่อรองกับการพัฒนาผลงานในโครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” นี้

ในเบื้องต้นข้าพเจ้าได้ทำการบันทึกข้อมูลจากสภาพแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัล จากนั้นได้นำมาผ่านกระบวนการตกแต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์และคัดเลือกรูปภาพที่ต้องการนำไปอัดขยายโดยวิธีการพิมพ์แบบอิงค์เจท เพื่อใช้เป็นส่วนพื้นหลังของผลงานจริง ลำดับต่อมาข้าพเจ้าทำภาพร่าง (sketch) การประกอบกันของรูปทรงและการจัดวางองค์ประกอบของภาพในหลายลักษณะให้เกิดความสัมพันธ์และเหมาะสมกับพื้นที่ว่าง

ในขั้นตอนการลงมือปฏิบัติผลงานจริง ข้าพเจ้าสร้างรูปทรงตามแบบภาพร่าง (sketch) โดยการใช้ไม้อัดแผ่นเป็นวัสดุรองรับ ตัดคลุด้วยเลื่อยไฟฟ้า จัดแต่งขอบให้เรียบร้อย จากนั้นจึงนำไปจัดวางลงบนพื้นระนาบของผลงานที่ได้ตีพิมพ์เตรียมไว้ ในขั้นตอนนี้สามารถปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งรูปทรงตามความเหมาะสมกับพื้นที่ว่างจนพอใจจึงเจาะรูใส่เนื้อตามตำแหน่งเพื่อยึดติดกับพื้นระนาบด้วยความมั่นคงแข็งแรง ข้าพเจ้าใช้วัสดุประเภทฟองน้ำติดไปตามรูปทรงจากแผ่นไม้อัดที่ถอดออกมาเป็นชิ้นเพื่อให้เกิดระนาบและปริมาตรของรูปทรงที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงห่อหุ้มด้วยวัสดุอีกประเภทต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงสาระระหว่างรูปทรงกับวัสดุให้มีความเป็นเอกภาพทางรูปทรง ในขั้นตอนสุดท้ายจึงนำรูปทรงที่เสร็จสมบูรณ์มาประกอบลงบนพื้นระนาบอีกครั้งหนึ่ง และนำวัสดุอีกประเภทต่าง ๆ มาชิงทับซ้อนสลับไปมาบนผลงานเพื่อสร้างมิติความกลมกลืนและความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบและเนื้อหาในผลงานตลอดจนความเป็นเอกภาพทางศิลปะ

การประเมินวิเคราะห์ผลงาน

ผลงานในโครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” เป็นผลงานจิตรกรรมสองมิติในรูปแบบ “ศิลปะนามธรรม” (Abstract Art) ซึ่งแสดงออกด้วยเทคนิคจิตรกรรมวัสดุผสม เนื้อหาภายในผลงานเป็นการจัดวางองค์ประกอบของภาพมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงกับพื้นที่ว่างโดยใช้คุณลักษณะเฉพาะจากวัสดุประเภทถักทอและสังเคราะห์เป็นตัวเชื่อมประสานให้เกิดความสมบูรณ์ ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหาของผลงานสามารถแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ได้ดังนี้

เนื้อหาทางรูปทรง โครงสร้างทาง “รูปทรง” ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่องได้รับการพัฒนาขึ้นให้มีความเรียบง่าย บริสุทธิ์ และตรงไปตรงมา เพื่อแสดงออกถึงความเป็นธรรมคาสามัญของทุกสรรพสิ่งซึ่งมักดำเนินอยู่อย่างปกติและไม่ปกติ การประกอบกันของรูปทรงด้วยขนาดและตำแหน่งเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลอันเป็นข้อเท็จจริงในทาง “โลก” และทาง “ธรรม” เปรียบได้ระหว่าง “รูปธรรม” และ “นามธรรม” ในวิถีชีวิต การใช้รูปทรงแทนค่าบางสิ่งบางอย่างอันเกี่ยวเนื่องกับชีวิตนั้นเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการส่วนตัวของข้าพเจ้าที่มุ่งสื่อสารด้วยภาษาแห่ง “สัญลักษณ์” เป็นสำคัญ

เนื้อหาทางวัสดุ วัสดุถักทอและสังเคราะห์ประเภทผ้าชนิดต่าง ๆ เช่น ผ้าตาข่าย ผ้ายัด ผ้าแพร ฯลฯ ล้วนแล้วแต่มีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะในเรื่องของสี สัน ลวดลาย และพื้นผิว ข้าพเจ้านำวัสดุดังกล่าวมาแสดงออกในผลงานโดยอ้างอิงถึงสิ่งปรุงแต่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ผ้ายัดบางชนิดมีพื้นผิวและสีที่แวววาว เช่น สีทอง สีเงิน ถูกนำมาใช้เพื่อสื่อถึงคุณค่าและความหมายบางประการอันเป็นสิ่ง “สมมุติ” ที่มนุษย์กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความแตกต่างไปจากสิ่งปกติธรรมดา ผ้าตาข่ายมีลักษณะโปร่งบางเมื่อนำมาใช้เป็นระนาบในพื้นที่ว่างทำให้รู้สึกถึงการไหลเวียนของอากาศรวมถึงความเคลื่อนไหวจากภายนอกสู่ภายในรูปทรง นอกเหนือจากความสำคัญดังกล่าวแล้ว ข้าพเจ้ายังนึกถึงเรื่องความอ่อนแอ บอบบาง เปราะบางของชีวิตและสังขารที่ต้องผันผวน ปรวนแปร ไปตามหลักความจริงในธรรมชาติที่มนุษย์ทุกคนมีอาจหลีกเลี่ยงได้

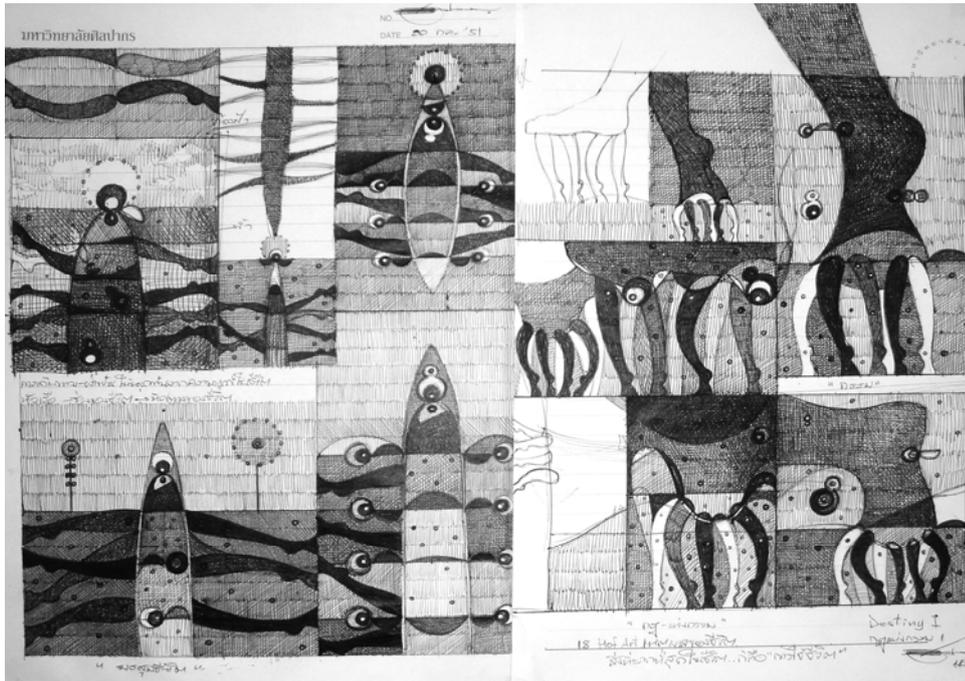
เนื้อหาทางเทคนิควิธีการ การจัดการกับวัสดุถักทอและสังเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การนำมาห่อหุ้มรูปทรง, การจึงให้ตั้งและหย่อนในทิศทางต่าง ๆ, การเหนียวรั้ง, การทับซ้อน ฯลฯ ล้วนแล้วก่อให้เกิดผลและปัจจัยทางทัศนธาตุ (Visual Elements) ซึ่งโดยปกติแล้วภายในตัววัสดุแต่ละชนิดย่อมมีลักษณะเฉพาะทางทัศนธาตุที่แตกต่างกันออกไป ข้าพเจ้าต้องการรักษาและพยายามคงไว้ซึ่งลักษณะพิเศษดังกล่าวของวัสดุโดยวิธีการจัดการกับตัววัสดุด้วยวัสดุ เพื่อมุ่งให้วัสดุแสดงตัวตนออกมามากที่สุด อาทิเช่น การนำผ้าตาข่ายมาจึงทับซ้อนกันหลายชั้นจนเกิด

ลวดลาย มิติ และกระแสด้านบางอย่างซึ่งก่อให้เกิดผลทางด้านประสาทสัมผัสการรับรู้ทางสายตา หรือการนำผ้าเย็บมาห่อหุ้มปกปิดรูปทรงที่คิดฟองน้ำเพื่อให้เกิดความนุ่มนวล มิติชัดเจน และรู้สึกได้ถึงแรงตึงผิว ฯลฯ การจัดการกับตัววัสดุด้วยวิธีการต่าง ๆ ข้างต้นนับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันพฤติกรรมการแสดงออกของข้าพเจ้าที่มีต่อผลงานให้ดำเนินไปอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามลักษณะอารมณ์ความรู้สึกภายในอันเป็นปฏิกิริยาหนึ่งซึ่งได้ตอบกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับผลงานที่ปรากฏ

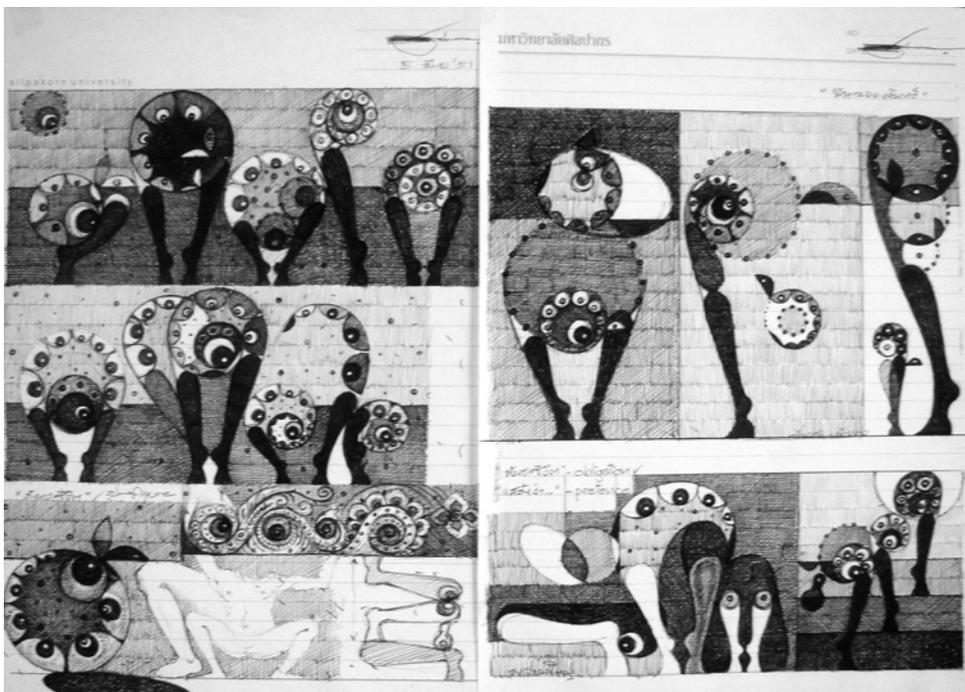
ข้าพเจ้านำภาพจากการบันทึกสภาพแวดล้อมปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ผ่านกระบวนการพิมพ์อัดขยายภาพแบบอิงค์เจทบนแผ่นไวเน็ล มาเป็นส่วนพื้นหลังของผลงาน (ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4 เป็นต้นมา) เพื่อแสดงออกถึงการเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมยในทางหลักพุทธปรัชญาและทัศนคติส่วนตัว อาทิเช่น ภาพวงกระเพ็มของสายน้ำ สื่อถึงการดำเนินไประหว่างชีวิตกับกาลเวลา ภายใต้การเกิดขึ้น ดำรงอยู่ และจากไปหมุนเวียนกันอยู่เช่นนั้นเฉกเช่นชีวิตคนเรา หรือภาพท้องฟ้า และก้อนเมฆที่สื่อถึงความเว้งว้าง ไร้ขอบเขต แปรปรวน และว่างเปล่า ฯลฯ การนำภาพเสมือนจริงมาใช้ร่วมกับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบนามธรรมนั้นต้องคำนึงถึงความประสานกลมกลืนกันระหว่างภาพพื้นหลังกับวัสดุวัตถุและสังเคราะห์ที่นำมาใช้ รวมไปถึงส่วนประกอบอื่น ๆ ภายในผลงานให้เกิดความสอดคล้องสัมพันธ์ตามแนวความคิดตลอดจนเกิดเป็นเอกภาพทางศิลปะ

ฯลฯ

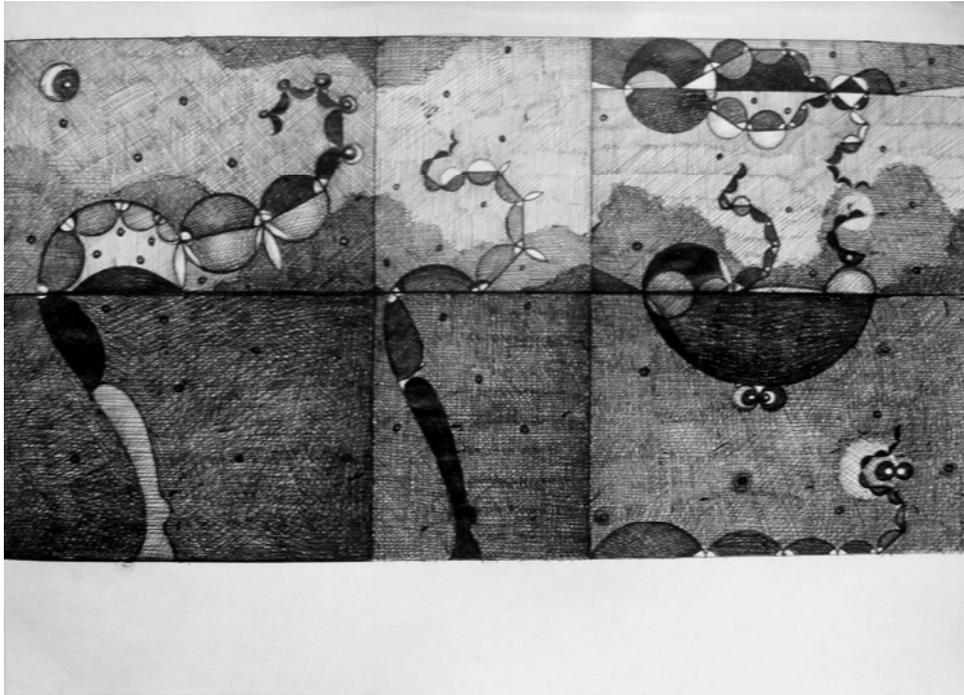
ความสำเร็จและการบรรลุถึงจุดหมายของโครงการวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ถือเป็นเครื่องยืนยันถึงการสั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา ประกอบกับความตั้งใจ การค้นคว้าทดลองตลอดจนความพยายามที่จะสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความสมบูรณ์เพื่อให้เป็นผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในวงกว้าง อย่างไรก็ตามวิถีในทางสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นยังคงต้องมีการพัฒนา คลี่คลาย และค้นคว้าหาแนวทางในการแสดงออกต่อไปตามแต่โอกาสและประสบการณ์ ซึ่งข้าพเจ้าจะนำความสำเร็จในโครงการวิทยานิพนธ์ชุดนี้มาเป็นแรงผลักดันและส่งเสริมให้ตนเองสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสืบต่อไป

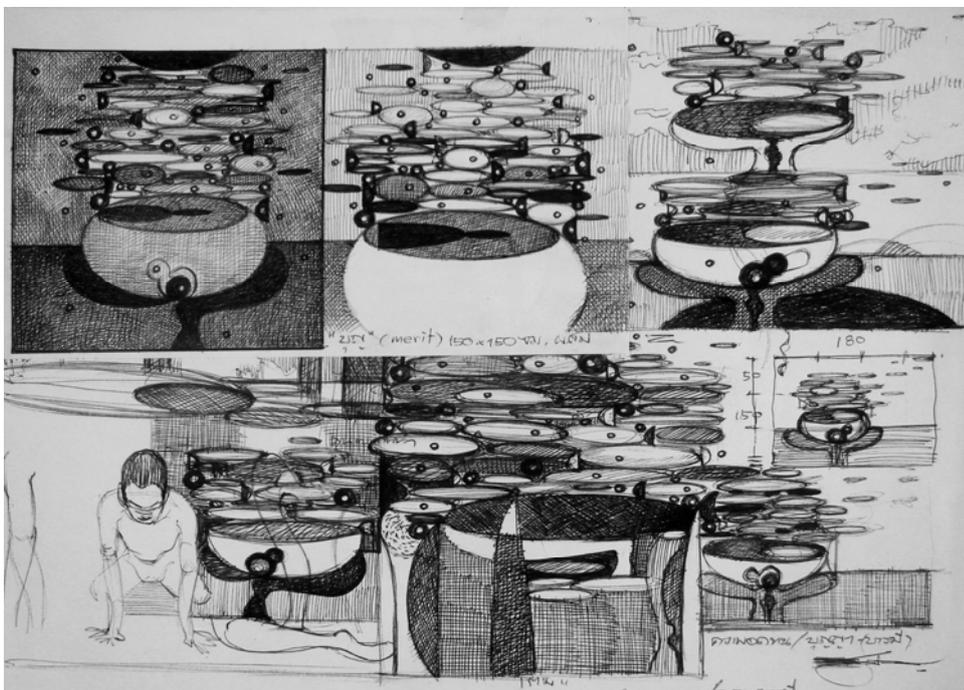
ภาพที่ 25 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์

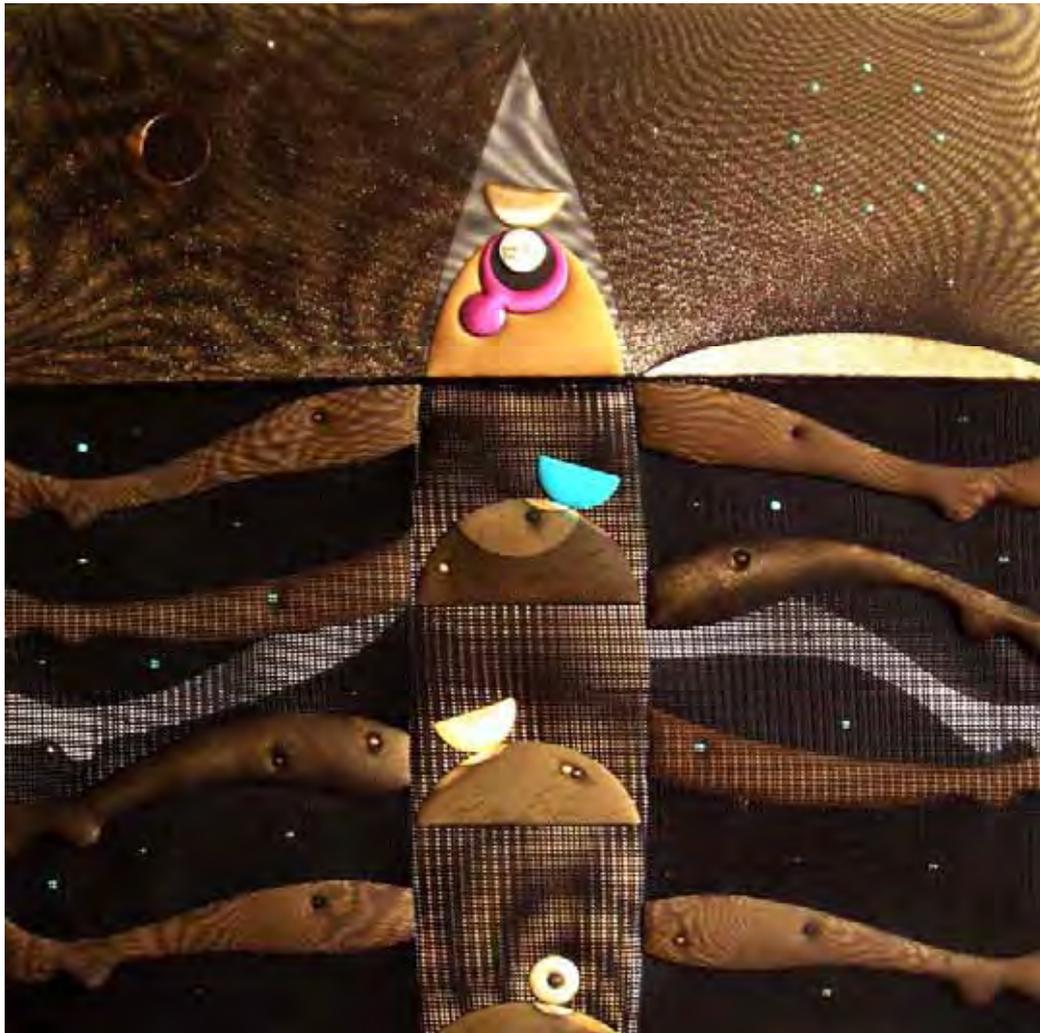
ภาพที่ 26 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 27 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 28 ภาพประกอบภาพร่าง (sketch) ผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 29 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน “มรสุมชีวิต”

ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร

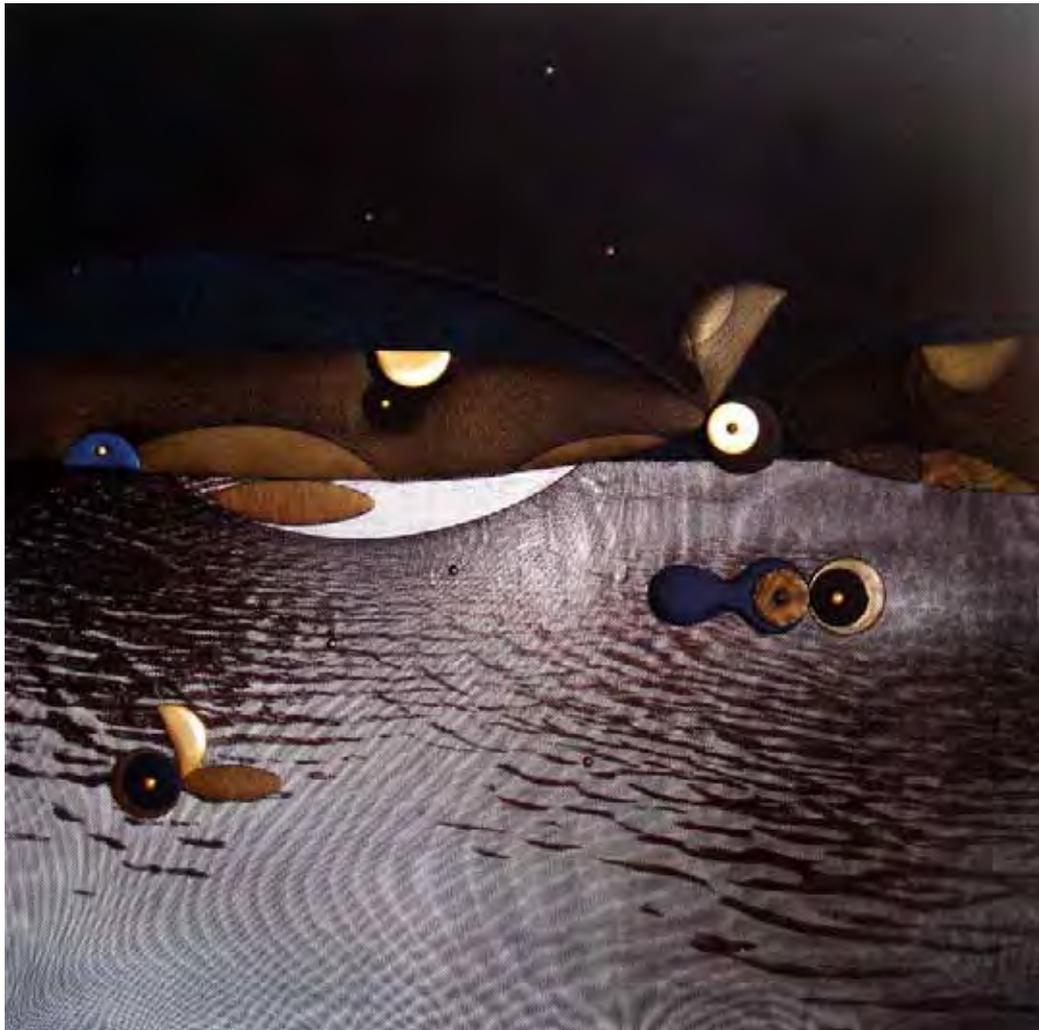
เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 30 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2
 ชื่อผลงาน “กฏ - แห่งกรรม”
 ขนาด 122 x 200 เซนติเมตร
 เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 31 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3
ชื่อผลงาน “เล่นกับลูก”
ขนาด 140 x 200 เซนติเมตร
เทคนิค วัสดุผสม

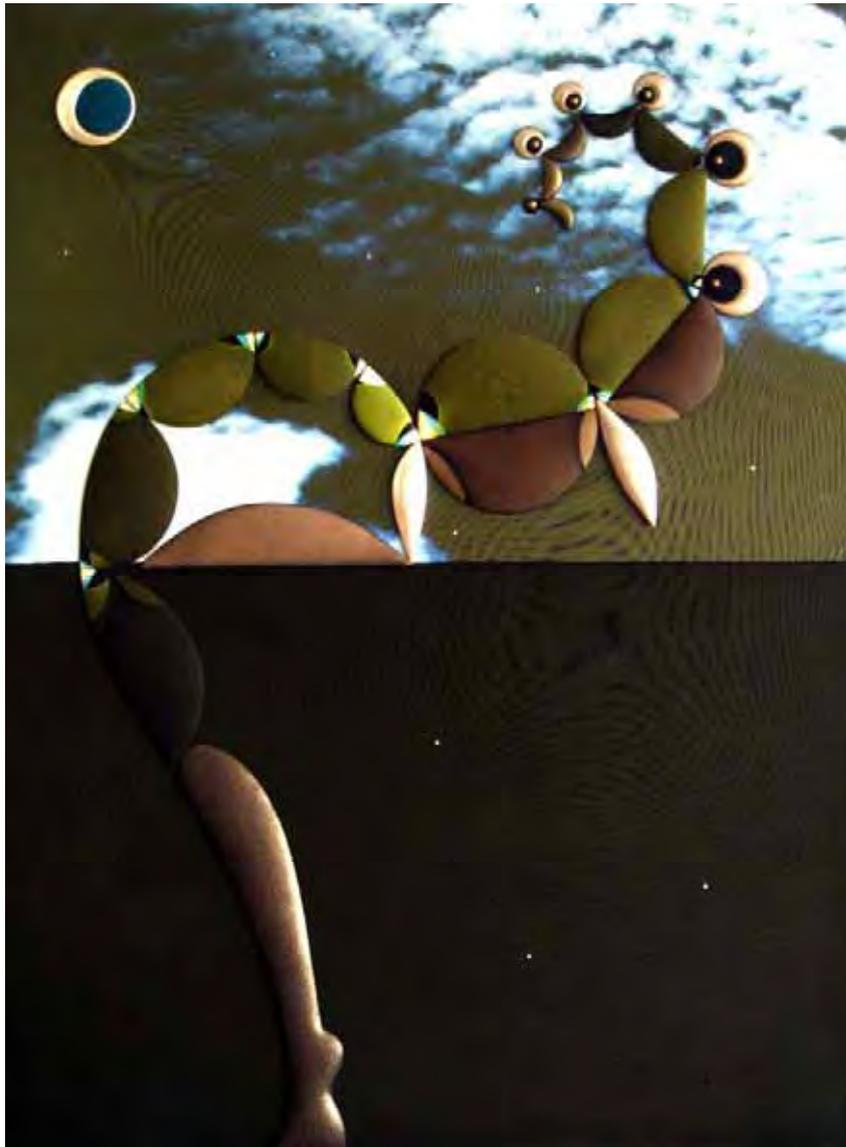
ภาพที่ 32 ผลงานนิทรรศน์ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “เวลา-กรอบคร้ว-ชีวิต”

ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

* รางวัลดีเด่น การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัย พานาโซนิค ครั้งที่ 11 พ.ศ 2552

ภาพที่ 33 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5
ชื่อผลงาน “ต้นกล้า”
ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร
เทคนิค วัสดุผสม

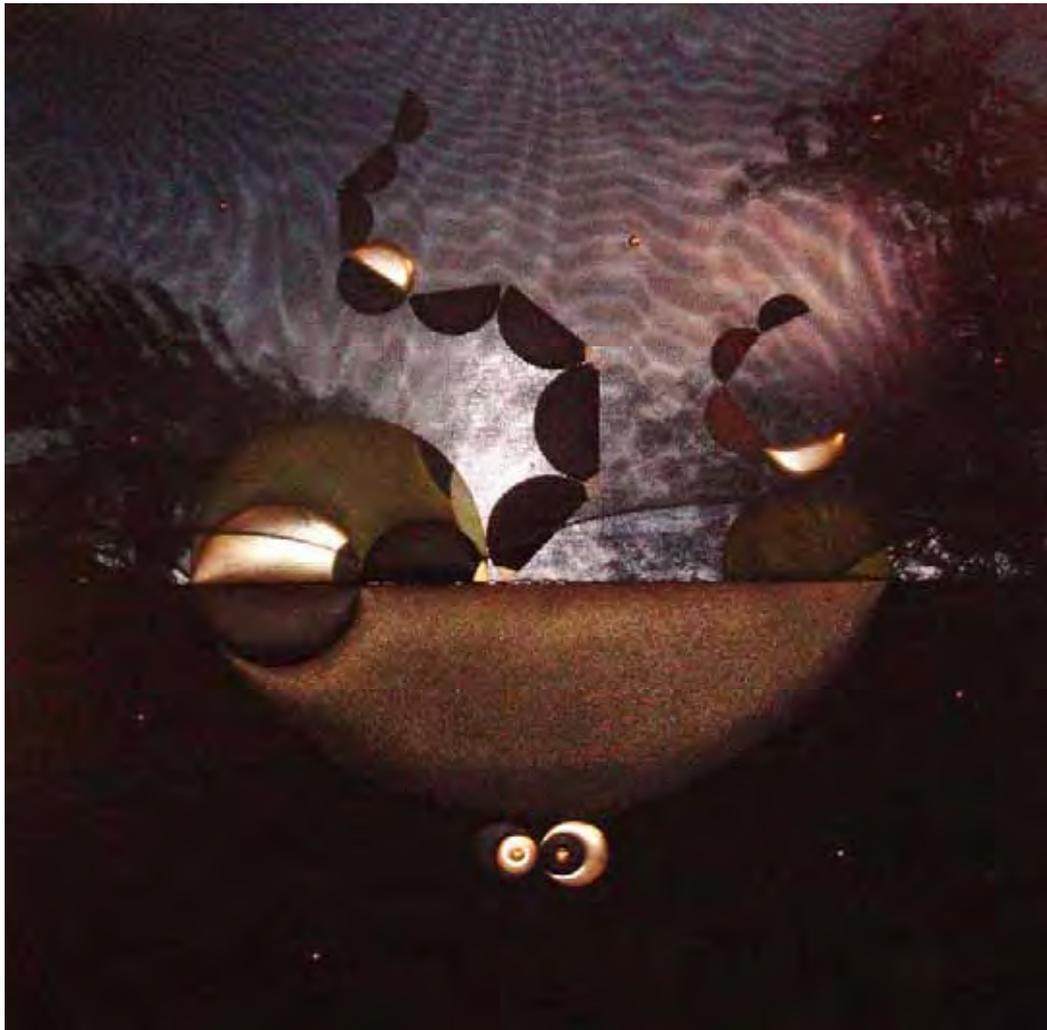

ภาพที่ 34 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน “บุญญา”

ขนาด 150 x 150 เซนติเมตร

เทคนิค วัสดุผสม

ภาพที่ 35 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7
ชื่อผลงาน “วัน - (พุ่มนี้)”
ขนาด 180 x 180 เซนติเมตร
เทคนิค วัสดุผสม

บทที่ 5

บทสรุป

ข้าพเจ้าเป็นมนุษย์ปุถุชนคนหนึ่งซึ่งต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางวัฏจักร ความจริงแห่งธรรมชาติ ที่ซึ่งถูกโอบล้อมไปด้วยความรัก ความโลภ ความโกรธ และความหลง ที่ซึ่งถูกปกคลุมไปด้วยม่านหมอกอันหนาที่บดบังแห่งตัณหาหาคะ เषิณฺหาญ้อยู่กับห้วงแห่งความสุข-ทุกข์ กระทบกันไปอย่างซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อชีวิตต้องผจญอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์อันเกิดจากปมปัญหาต่าง ๆ ที่ถูก “สมมุติ” ขึ้น เป็นสภาวะที่ก่อให้เกิดความสะเทือนใจ ปวดร้าว สับสน และไร้หนทาง หรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความไม่รู้ ความไม่เข้าใจ และความฉงนฉงายต่อทุกสรรพสิ่งที่กำลังดำเนินอยู่อย่างปกติ

การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อนำมาอธิบายถึงสภาวะดังกล่าวนี้มีมากมายหลากหลายแนวทางด้วยกัน ในเบื้องต้นข้าพเจ้าเลือกเดินบนเส้นทางสาย “ศิลปะ” ทางซึ่งข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าจะสามารถนำไปสู่ความพอใจ ความยินดี และความสุขในที่สุด ซึ่งโดยแท้จริงแล้วควรเป็นเช่นนั้น หากเราถือเอา “ศิลปะ” เป็นทั้งหมดของชีวิต หากแต่ในสภาพความเป็นจริงของสังคมและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นเต็มไปด้วยความวุ่นวายสับสน แ่งแย่งชิงดีชิงเด่น เห็นแก่ตัว ฯลฯ อันส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ “ศิลปะ” จึงเป็นได้แค่ส่วนหนึ่งของชีวิตที่จะช่วยบำบัดปลดปล่อยความทุกข์เพียงชั่วครู่ชั่วขณะ

โครงการวิทยานิพนธ์ชุด “คุณค่าแห่งชีวิต” ได้นำพาข้าพเจ้าย้อนกลับมาสู่จุดเริ่มต้นที่คุ้นเคยอีกครั้งเพื่อค้นหาคำตอบและคำอธิบายอันเกี่ยวเนื่องกับ “ชีวิต” ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ที่จะตระหนักในความจริงผ่านข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะข้อมูลจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่สามารถอธิบายและให้คำตอบอันแสนประเสริฐถึงที่มาที่ไปของทุกสรรพสิ่ง ตลอดจนข้อมูลจากหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่น่าสนใจและสามารถพิสูจน์ได้ในระดับรูปธรรม ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกับความมุ่งมั่น จริงจัง และการลงมือปฏิบัติผลงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามกระบวนการทางการศึกษา นับว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญที่พาข้าพเจ้าและโครงการวิทยานิพนธ์ชุดนี้เดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางด้วยความสำเร็จ และสามารถที่จะโน้มนำไปสู่ความดี ความงาม และความสงบอันเป็น “คุณค่าแห่งชีวิต” ตามสมควร

บรรณานุกรม

- ชลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- บุรพา ผดุงไทย. “ความปกติของจิต.” ไทยโพสต์ (แทบลอยด์) 570, 11 (18-24 ตุลาคม 2552) : 8.
- _____ . “จิตที่หลุดพ้น”. ไทยโพสต์ (แทบลอยด์) 571, 11 (25-31 ตุลาคม 2552) : 8
- ประสาน ต่างใจ. “จิตกับพฤติกรรม...ความทรงจำนอกมิติ”. ไทยโพสต์ 4736, 13 (18 ตุลาคม 2552) : 8.
- _____ . “หรือว่า...มนุษย์ถูกกำหนดด้วยจิตไร้สำนึก”. ไทยโพสต์ 4743, 14 (25 ตุลาคม 2552) : 8
- พุทธทาสภิกขุ. เป้าหมายของชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2544.
- _____ . “วิธีระงับทุกข์” 100 ปี ท่านพุทธทาส. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, 2549.
- _____ . ศิลปะแห่งการใช้สติในทุกกรณี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 2544.
- อัญญมณี มัลลิกะมาส. “กรรม...คำตอบของชีวิต.” ใน วารสารสุโขทัยธรรมราชา. 24-26. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา, 2543.
- อิทธิพล ตั้งโถก. แนวทางการสอนและสร้างสรรค้จิตรกรรมชั้นสูง. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายสนธิ์ สิริสิงห
เกิด 16 มิถุนายน 2515 , กรุงเทพฯ
ที่อยู่ 844 สุขุมวิท 55 (ซอยทองหล่อ) แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา
 กรุงเทพฯ 10110 โทร. 0-23924016 , 08-1812-6516
 E-mail : saar_vinn@hotmail.com

การศึกษา

- 2533 วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร
 2542 ศบ. (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 2552 ศม. (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประสบการณ์

- 2544-2546 ครูศิลปะ (ระดับประถมศึกษา) โรงเรียนอู่ทิพย์ จ. สมุทรปราการ
 2543-2548 อาจารย์พิเศษ (วิชาวาดเส้น) วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร
 อาจารย์พิเศษ (วิชาวาดเส้น, จิตรกรรม, องค์ประกอบศิลป์)
 คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
 ศิลปะเด็ก , ศิลปะเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย / วิทยากรสอนวาดภาพ
 สีน้ำ สีน้ำมัน ตามหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ และผู้สนใจทั่วไป ฯลฯ
 ปัจจุบัน ศิลปินอิสระ

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2531-2533 - การแสดงผลงานนักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร
 2538 - นิทรรศการดอกไม้และทิวทัศน์ของนักศึกษาคณะจิตรกรรมฯ
 - นิทรรศการภาพร่างต้นแบบของภาควิชาจิตรกรรม
 2539 - การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยสหวิริยาโอเอ SVOA ครั้งที่ 2
 - การแสดงผลงานนักศึกษาคณะจิตรกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร

- 2540 - นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 3
 - การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 14
 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 43 ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า
 - นิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” โดยบริษัทโตชิบา ครั้งที่ 9
 - นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
- 2541 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 44 ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า
 - นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 22
- 2542 - นิทรรศการศิลปกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
 โดยสมาคมศิษย์เก่าศิลปศึกษา-ช่างศิลป์
 - นิทรรศการศิลปนิพนธ์ของนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย คณะจิตรกรรมฯ
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 45 ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า
- 2543 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 46 ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า
 - นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 24
- 2544 - นิทรรศการศิลปกรรม “ด้วยรักและศรัทธา” อาจารย์สวัสดิ์ ต้นติสุข
 โดยมูลนิธิสวัสดิ์ ต้นติสุข ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ
 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 47 ณ หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า
- 2546 - นิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์วิทยาลัยช่างศิลป์ ณ ศูนย์สรรพสินค้า
 ซีคอนสแควร์
 - นิทรรศการศิลปกรรมกลุ่ม 4 คน “เรื่องส่วนตัว” ณ หอศิลป์กรรม
 คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลคลองหก
- 2547 - นิทรรศการศิลปกรรม “อันติมะแห่งสุนทรียะ” ในวาระเปิดหอศิลป์บางบัวทอง
 - นิทรรศการศิลปกรรม “Ease & Wild” by ECHO ณ อาคารออลซีซั่นเพลส
 ถนนวิฑู
 - นิทรรศการศิลปกรรม “๕ ทศวรรษ มหกรรมศิลปศึกษา-ช่างศิลป์”
 ณ เดอะสีลมแกลเลอรี ถนนสีลม
- 2548 - นิทรรศการศิลปกรรมไทย ณ หอศิลป์ของหอสมุดกรุงปักกิ่ง
- 2549 - มหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี
 โดยบริษัทซีคอนดีเวลลอปเม้นท์จำกัด (มหาชน)
- 2550 - นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 29

- การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ
- นิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” โดยบริษัทโตชิบา ครั้งที่ 19
- 2551 - นิทรรศการ “ศิลปะไร้กำแพง” (No wall : Art and Friendship)
โดยคณะจิตรกรรมฯ ม.ศิลปากร ณ อาคาร โรงพิมพ์คุรุสภาเดิม ถ.พระอาทิตย์
- นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวง โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 30
- การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 54 ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ
- นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 10
- นิทรรศการ “มหกรรมศิลป์ศึกษา-ช่างศิลป์ ๕๕ ปี”
ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ถนนราชดำเนินกลาง
- นิทรรศการศิลปกรรม “อมตะอาร์ตวอร์ด” ครั้งที่ 4 โดยมูลนิธิอมตะ
- 2552 - นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 11

เกียรติประวัติ

- 2533 - รางวัลที่ 1 ประเภทองค์ประกอบศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ กรมศิลปากร
- 2539 - รางวัลดีเด่นอันดับ 1 (จิตรกรรม) ศิลปกรรมร่วมสมัยสหวิริยาโอเอ ครั้งที่ 2
- 2540 - รางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 3 การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 3
- รางวัลเกียรตินิยมอันดับ 3 เหรียญทองแดง (ประเภทจิตรกรรม)
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 43
- รางวัลพิเศษ ศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” โดยบริษัทโตชิบา ครั้งที่ 9
- 2541 - รางวัลเกียรตินิยมอันดับ 3 เหรียญทองแดง (ประเภทจิตรกรรม)
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 44
- 2550 - รางวัลที่ 3 เหรียญทองแดงบัวหลวง (ประเภทจิตรกรรมร่วมสมัย)
ครั้งที่ 29 โดยมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ
- รางวัลสนับสนุนโดยธนาคารกรุงไทย รางวัลที่ 2
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53
- 2551 - รางวัลดีเด่น การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 10
- 2552 - รางวัลดีเด่น การประกวดจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 11